СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 74. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 30 березня, 1935. VOL. XLIII. No. 74. Jersey City, N. J., Saturday, March 30, 1935. THREE CENTS

ПРЕДЛОЖЕНО КОНҐРЕСОВИ ТРИ СТРАЙКИ

ВАШИНҐТОН. — Перед сенатським комітетом для виховання й праці зявився предсідник так званої ради будівляної служби Великого Ню Йорку та предложив конґресови справу цих робітників, кажучи, що робітники власне збираються відголосувати справу страйку, що може обхопити кількадесять тисяч робітників.

Перед тим самим комітетом станули потім представники двох конкуруючих зі собою юній автомобільних робітників, з котрих одна звязана з Американською Федерацією Праці, а друга з компаніями, та в своїх зізнаннях представляли можливість страйку ґумових робітників в Екроні, Огайо; цей страйк мав би великий вплив на рух праці в автомобільному промислі.

Представники справжніх робітничих орґанізацій доказували в своїх зізнаннях, що як конґрес не ухвалить законопроєкту сенатора Ваґнера про полагоджування робітничих непорозумінь, то ці три промисли неґайно почнуть страйк.

Рівночасно перед „краєвою радою промислових відносин" далі сперечалися з собою собою представники майнерів мягкого вугля та представники власників копалень.

УХВАЛЕННЯ ПРОЄКТУ РОБІТНОЇ ЗАПОМОГИ ЗАПЕВНЕНЕ.

ВАШИНҐТОН. — Конференція представників палати послів та сенату, що радить над полагодженням ріжниць між ухвалою конґресменів та сенаторів, уже прийшла до згоди та виробила один проєкт.

Як заповідали провідники більшости конґресу, остаточний нарис закона не має в собі постанови про монетизацію срібла, котра була би виразним признанням інфляції. Президент дістане до своєї розпорядимости 4 міліярди 880 міліонів долярів на ціли робітної запомоги.

Провідники конґресової більшости вже повідомили президента Рузвелта, що закон буде ухвалений згідно з його волею; президент відповів їм, що він пустить машинерію в рух аж тоді, як закон буде ухвалений.

СЕНАТОРИ ПРОТИ РОЗГОЛОСУ ПОДАТКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатори постановили 53 голосами проти 16 не дозволяти набудуче урядови відкривати публично податкові книги, щоби публика могла довідуватися, скільки хто платить особистого доходового податку федеральному урядови. Як відомо, цей проєкт уже був ухвалений палатою послів.

БОМБАРДУВАННЯ НА ТЛІ СТРАЙКУ.

ВИЛКЕС БАРЕ (Па.). — Хтось підложив бомбу під автомобіль панни Марії Валентайн, дочки судді Валентайна, відомого з гострої кампанії проти страйкуючих майнерів. Бомба вибухла, як дівчина вийшла з автомобіля та пішла до банку.

Поліція каже, що це була пімста страйкарів, та заповідає обламу на страйкарів. З того прихильники страйкарів роблять висновок, що бомба була підложена ворогами страйкарів.

КІНЕЦЬ ҐАЗЕТНОГО СТРАЙКУ.

НЮАРК (Ню Джерзі). — Заряд ґазети „Нюарк Леджер" погодився зі страйкуючими 43 редакційними робітниками ґазети, що застрайкували за те, що ґазета усунула з праці 8 робітників з редакції.

Робітників принято назад, а страйколоми мають бути відправлені з роботи.

ЗА ПРАВО АЗИЛЮ.

НЮ ЙОРК. — У федеральнім суді мається відбути незадовго розправа, в котрій іде про те, чи політичний утікач з чужого краю має в Америці право азилю (схоронення).

Йде тут про Німця Ріхтера, котрого федеральний уряд хоче видати Німеччині за те, що він приїхав сюди безправно. Ріхтер борониться перед депортацією тим, що йому грозила би довга вязниця або смерть, якби його доставити до Німеччини.

ВАЖНЕ МЕДИЧНЕ ВІДКРИТТЯ.

НЮ ЙОРК. — На зборах Нюйорського Товариства Серцевих Недуг подав д-р К. К. Чен, що йому і його жінці, д-рови Еймі С. Я. Линґ Чен, удалося по довгих дослідах винайти нове лікарство для поборювання недуг серця.

Це лікарство це рід олійку, котрий добувається з горіхів жовтого олеандра, що росте дико в Індії та на Ґавайських островах. Д-р Чен попав на думку розслідити ці горіхи, коли побачив, що люди вмирали, наївшися горіхів жовтого олеандра. Він почав свої досліди, котрі тревали три роки.

Горіх є дуже твердий і має смак дуже гіркий. Має він у собі отрую, котра одначе помагає на недуги серця. Спрепароване лікарство виглядає безбарвне як вода. Має воно величезну силу побуджувати діяльність серця. Д-р Чен і його жінка вже робили велику масу досвідів з лікуванням цим ліком хорих людей та ручать, що лік багато ліпший, ніж інші серцеві ліки, досі вживані, як примірем диґиталіс.

СОВЄТСЬКІ РОБІТНИКИ ЇДЯТЬ ЗУПУ З ТАРГАНІВ.

В Архангельську почався процес проти провідника партійної орґанізації, начальника виділу харчів та представника профсоюзів пристані в Ісакоґорську біля Архангельська. В половині січня ц. р. один з робітників знайшов у зупі таргана й зробив з того приводу скаргу. У відповідь на те підсудні веліли зварити зупу з самих тарганів та наказали її зїсти усім робітникам під загрозою, що в противному випадку неслухняних робітників викинуть з праці. Акт обвинувачення називає цей злочин „політичним хуліґанством та небувалим знущанням над робітниками".

ПРОЦЕС ПРОТИ ФАЛЬШІВНИКІВ ПОЧТОВИХ ЗНАЧКІВ.

У Ковні почався процес проти фальшівників почтових значків. На розправу візвали понад 80 свідків та трох знавців. Фальшівники спричинили литовському державному скарбови шкоду на 3 міліони літів.

СТУДЕНТ МЕДИЦИНИ ВБИВ СВОЇХ БАТЬКІВ.

У Вільні в родині купця Хорона Левіна трапилася така траґедія: Син цього купця, Рахміль, маґістер фільософії та студент медицини, у божевільному стані вбив свого батька й матір, підрізавши їм горла кухонним ножем, після чого сам вискочив вікном з третього поверху. Коли його привезли до лічниці і він прийшов до свідомости, заявив, що своїх батьків убив тільки тому, що вони не хотіли дозволити йому одружитися з його коханою.

240 КҐ. МІДЯНИХ ГРОШЕЙ.

В одному французькому селі біля Пуатіє помер селянин. Його спадкоємці знайшли три великі скрині мідяних монет по 5 і 10 сантимів. Усі вони разом важили 240 кґ. Ці гроші збирав селянин кілька літ. За всі ті монети дістали спадкоємці померлого колекціонера монет 2,450 франків.

ЗОЛОТО ДУНІКОВСЬКОГО.

Французькі часописи знову розписались про експеримент польського альхеміка Дуніковського, відомого з того, що старається витворити штучне золото. Кілька літ тому французький суд засудив був Дуніковського за ріжні альхемічні махінації. Тепер французькі часописи повідомляють, що Дуніковському нібито вдалось таки випродукувати штучне золото. Ці його альхемічні досліди мають провірити знавці хеміки і якщо виявиться, що це правда, то адвокати Дуніковського мають поробити заходи в справі ревізії процесу Дуніковського, у висліді якого його засудили на кару вязниці. Зновуж італійська преса пише, що відомий німецький фабрикант Крупп нібито дає Дуніковському 2 і пів міліона лір за те тільки, що Дуніковський оселиться в Берліні.

ЖАХЛИВЕ ВБИСТВО.

В селі Курипів біля Галича Іван Підлісний, син Олекси, з невідомих причин убив у сні свою наречену Марію Ільчук та сплячу біля неї дитину й поранив важко матір та дві сестри нареченої, що надбігли на крик дитини.

ЗМІНИ В АДМІНІСТРАЦІЙНІМ ПОДІЛІ СОВЄТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Президія ВЦВВ ухвалила утворити на терені винницької округи 14 нових районів. Водночас твориться 7 нових районів на терені донецької округи.

ПРОЦЕС ПРОТИ ВЧИТЕЛЬКИ, ЩО З ЇЇ ВИНИ ВТОНУЛИ ТРОЄ ДІТЕЙ.

Управителька вселюдної школи на Холмщині, Матильда Ґондилєвська, підчас лєкції природи м. р. пішла з учнями 3. і 4. відділу в околицю озера т. зв. „Морське Око" і на просьбу дітей дозволила їм всісти в човен, що був на березі. Девятеро дітей всіли в той човен, але тільки відіпхнули човен від берега, як він перевернувся догори дном, а діти попадали в воду. На крик дітей вчителька, хоч не вміла сама добре плавати, кинулась у воду і вратувала 5-ро дітей. Колиж іще раз відбилась від берегу, троє дітей учепились за її сукню, внаслідок чого вчителька почала разом з ними тонути .На поміч у пору прибув солтис Гуркала, який витягнув з води непритомну вчительку і троє дівчат. Тимчасом на березі зібралась маса народу, в тому родичі тих дітей. Замісць ратувати дітей, юрба накинулася на вчительку і хотіла її злінчувати. Одначе перешкодили тому солтис і поліція, що вчас була повідомлена. З дітей троє дівчат так і не вдалось вратувати. Епільоґ цієї траґічної події розігрався перед окружним судом у Замості. На лаві підсудних опинилася згадана вчителька Ґондилєвська. Суд засудив її на 6 місяців вязниці з припиненням виконання кари на 3 роки.

ПОЖЕЖУ ВГАСИЛИ ВИНОМ.

В італійській місцевости Кандильо вибухла пожежа в старому замку Річето, що походить іще з XI. віку. Внаслідок гострої цьогорічної зими в Італії в замку позамерзали водопроводи. Не направляли їх тому, бо в замку покищо ніхто не мешкав. Пожежна сторожа була заклопотана, чим угасити пожежу, але служба замку, не довго думаючи, відчинила замкові пивниці, повні червоного піємонтського вина. І пожежна сторожа вгасила ним вогонь.

НУЖДА ШКІЛЬНОЇ ДІТВОРИ.

Вілненська преса подає: В останніх часах на периферіях міста стверджено, що діти щораз більше спізняються до шкіл. Як показалося, причиною цього недостача обуви. В деяких родинах на кількоро дітей є пара чобіт. Отже мати відпроваджує до школи одну дитину, забирає їй чобітки, вертається домів і віддає їх другій дитині, що з черги йде до школи.

ВОРОНА ВИДЗЬОБАЛА ДИТИНІ ОЧІ.

В Тирнаві біля Ґрацу склалася в домі робітника страшна подія. Він знайшов на дорозі перемерзлу і зовсім охлялу ворону. Змилосердившися, взяв її до дому, відживив і хотів її освоїти. Відходячи до роботи, лишив її в хаті з 8-місячною дитиною в колисці. Коли вернувся, застав дитину страшно покрівавлену, бо ворона видзьобала їй очі.

АРЕШТУВАННЯ ДИРЕКТОРІВ БАНКІВ У ЗОЛОЧЕВІ.

Відпоручник міністерства скарбу, Маковський, перевів контролю банкових книг по банках золочівського повіту. Контроля дала сензаційний вислід: арештовано директора Кредитового Банку в Золочеві, Меркоца, директора Кооперативного Кредитового Банку в Олеську, адвоката Мессінґера, директора Селянського Кооперативного Банку, адв. Вольфзона, й урядовця цього банку, Френкліха.

ГОЛОДІВКА ЖИДІВ.

До Палестини приїхали нелеґально 100 Жидів. Їх арештували і вмістили у вязниці в Акко. Тепер жидівські вязні почали голодівку, домагаючись таким чином, щоб адміністраційні власти приспішили термін розправи проти них.

НАЙЛЕКША СМЕРТЬ.

Найлекша смерть наступає після вкусу кобри (дуже отруйна гадина в теплих краях). Самий укус зовсім безболізний, довкола ранки тіло відразу перестає бути вразливе на біль, мязи напружуються, тепло тіла спадає. Всі ці ознаки, почавшись у місці вкусу, розходяться по цілому тілі. Укушений стає байдужий, його охоплює неперможна дрімота, віддих помалу устає, серце перестає бити, настає загальний параліж, а по 2—7 годинах людина вмирає.

КРАДУТЬ.

У місцевости Ґідле біля Ченстохови арештували Станислава Ржуховського, бувшого директора Кооперативного Банку в Сосновцу. Ржуховський разом з президентом заряду тогож банку, Вечорком, вкрали коло пів міліона злотих. Внаслідок цих зловживань банк збанкротував, а його кліенти мають великі втрати. Вечорка, що скривався, теж арештували.

І МЕДВЕДІ ЛЮБЛЯТЬ ПОТАНЦЮВАТИ.

Гурток австрійських студентів підчас прогульки коло Семерінґу відпочивав на краю ліса. Один зі студентів накрутив ґрамофон. Неочікувано з ліса вийшли два медведі й зачали гуляти до музики. Коли минув перший перестрах, студенти побачили колісце на носі одного медведя. Очевидно, медведі належали колись до якогось цирку або до Циґана й зберегли з тих часів любов до музики й танцю. Медведів накормили, напоїли й вони, погулявши, відійшли мирно.

СЕКТИ НА ВОЛИНІ.

На терені Волині є тепер 12 сект, що разом числять 23,093 члени. Ось список цих сект: 1) „евангельські християни" — 8,691 членів, 2) „евангельські християни—зеленосвятці" — 7,068 членів, 3) „евангельські християни—баптисти" — 3,448 членів, 4) „Божа Церква" — 998 членів, 5) „вільні евангельські християни" — 996 членів, 6) „адвентисти семого дня" — 653 членів, 7) „остпольнише баптістен—ферайніґунт" — 517 членів, 8) „Христова Церква евангельського віроісповідання" — 257 членів, 9) „Костел Народовий" („Фаронівці") — 250 членів, 10) „дослідники святого письма" — 118 членів, 11) „Стефанівці" — 94 членів, 12) „Ногомийці" — 6 членів.

ПОЛЬСЬКА ДИКТАТУРА НЕДОПУСКАЄ МОЖЛИВОСТИ ОПОЗИЦІЇ

ВАРШАВА (Польща). — Польський сойм, у якім булаб іще можливість піднести час від часу якийсь опозиційний голос, належить уже до історії. Пропав з ним теж і дотеперішній премієр міністрів, Лєон Козловський. Новий кабінет міністрів уложив полковник Валери Славек, права рука Пілсудського. Він то предложить тепер нову виборчу реформу, яка буде так уложена, що до польського сойму і сенату ввійдуть тільки ті, що їх захоче вибрати сам уряд. Старий сойм буде формально розвязаний в осени. Тоді відбудуться теж нові вибори. Зрезиґнує тоді й дотеперішній президент Мосціцький. Новий президент матиме вже в своїх руках диктаторську владу. Одні кажуть, що буде ним Пілсудський, другі знов є тої думки, що Пілсудський не буде кандидатом на президента, а далі сидітиме у Бельведерськім замку і звідтам диктуватиме, без огляду на те, хто буде президентом держави.

СОВЄТИ ПЮТЬ НА ЗДОРОВЛЯ КОРОЛЯ!

МОСКВА (Росія). — Кажуть, що отсе перший раз за час існування Совєтів на совєтській землі внесено тоаст на здоровля короля. Було це підчас обіду, влаштованого совєтським комісаром справ заграничних, Літвіновом, у честь анґлійського висланника Ідена. Літвінов, виголосивши промову на тему спільної кооперації держав у справі забезпеки проти війни, випив потім за здоровля анґлійського короля Юрія.

ДВА РІЖНІ ПОГЛЯДИ.

ЛОНДОН. — Сер Джан Саймон, міністер для справ заграничних, даючи в палаті послів звіт зо своєї розмови з Гітлером, зазначив, що з розмови була та користь, що обидві держави, себто Анґлія й Німеччина, пізнали, що вони цілковито розходяться в ріжних міждержавних проблємах. Саймон говорив про те дуже обережно й загально.

ЩО ГОВОРЯТЬ ПОЗА КУЛІСАМИ.

ЛОНДОН. — Із заяви Саймона в парляменті загал довідався малощо про політику теперішньої Німеччини. Позакулісово в міродатних кругах говорять, що Гітлер ніяк не погодиться з тим, щоб підписати Східній договір з іншими державами, бо не є згідний з тим, щоб кожда держава зобовязувалася виступати проти цього, хто зачав би війну. Тут іде головно про Совєти. Гітлер не схоче теж ґарантувати Австрії незалежности, зрікаючись права до її злуки з Німеччиною. Далі: Німеччина не вернеться до Ліґи Націй, поки не дістане кольоніальних чи територіяльних концесій. Вона теж сердечно ненавидить Совєти і радо підписалаб такий договір, який іде на розбиття Совєтів.

МОСКВА ПРО НІМЕЧЧИНУ.

МОСКВА, — Загальна опінія є така, що Німеччина пішлаб на Совєти війною кождої хвилі, якби не боялася, що матиме всі інші держави проти себе. Кажеться далі, що тепер настали в Европі такі відносини, як у 1914 році, та що ділають такі чинники, яких неможливо сконтролювати. В тім і небезпека нової катастрофи.

ЗАКУПНА ДЛЯ ВОЄННИХ ПОТРЕБ.

ПАРИЖ. — Стверджено, що в текстильнім французькім осередку, місті Робо, Німеччина поробила великанські закупна сирівців, потрібних для війни, і платила за них яких 20% більше від звичайної ціни. В останніх двох тижнях закуплено тим чином 1,500,000 клґ. вовни. В тім самім часі закуплено теж 300,000 кільоґрамів бавовни. Французький уряд заборонив дальший випродаж, хоч це є зі шкодою для міста і населення, яке в останніх роках дуже потерепіло через депресію.

ЛОНДОН. — В Манчестер широко обговорюють величезні закупна вовни і бавовни для Німеччини. Обидва матеріяли потрібні для жовнірських уніформів і виробу експльодуючих середників.

ВЕДУТЬ ДАЛІ НАСТУП ПРОТИ ЛИТВИ.

БЕРЛІН. — Демонстрації проти Литви продовжуються. Багато часописів домагаються цілковитого зірвання диплшоматичних зносин Німеччини з Литвою.

ЛИТВА ПРОТЕСТУВАТИМЕ ПЕРЕД ЛІҐОЮ НАЦІЙ.

КОВНО (Литва). — Литовський уряд рішив запротестувати перед Ліґою Націй проти Німеччини за її вмішування у внутрішні справи Литви.

ПРОТИ ЖИДІВСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ.

БЕРЛІН. — Націсти беруться тепер офіційно до остаточної чистки німецької преси, яку тепер мають обслуґувати тільки самі „Арійці". З усіх видавничих підприємств усувають Жидів цілковито. Тесаме роблять з жидівськими письменниками, а особливо з журналістами. Поставили справу так, що для Жида нема місця в німецькій пресі. Думають це осягнути на протязі найближчих кількох місяців, найдалі до жовтня.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ІСТОРІЯ ПОВТОРИТЬСЯ?

Два американські письменники, Френк Г. Симондс та Брукс Енемі, видали цими днями книжку під наголовком: **Ціна мира: Визов економічного націоналізму** (властиво **економічної державности,** бо по анґлійськи "NATIONALISM" значить стільки, що по нашому „державність"). Книжка появилася якраз у хвилю, коли в цілому світі дебатують питання війни.

Автори книжки порівнують теперішній стан Европи по закінченню світової війни зі станом Европи по скінченню воєн проти Наполеона. Коли побідники Наполеона зробили мир, їм здавалося, що цей мир був постійний. На ділі мир був того роду, що він мусів скоро довести до нових воєн. Цей мир спирався на нерівности, на понехтуванню жизненними інтересами ріжних держав і народів, як Бельгії, Німеччини, Італії. Ці народи не могли вдоволитись обманом великих держав, котрі загарбали для себе здобутки побіди. Скорше чи пізніше вони мусіли повстати проти кривдячої їх політичної системи; а коли мирні способи не помогли, взятися за війну. В цей спосіб мир з 1815 року приготовив цілий цикль воєн, що вибухали в ріжних сторонах Европи три перші десятки літ другої половини 19-го століття.

Симодс і Енемі показують на велику подібність між европейською ситуацією по віденськім мирі з 1815 року та европейською ситуацією по версайськім мирі з 1919 року. Як тоді, так і тепер мир зробили побідники. Як тоді, так і тепер одні держави дістали перевагу над іншими у війні та використали цю перевагу при заключенню договору. Як тоді, так і тепер одні держави зискали з мира, а інших мир скривдив, себто не признав їх рівними та обмежив їх силу, політичну й економічну. Як той мир, так і цей розділив держави на вищі й нижчі, на ситі, й скривджені, принижені. Приниження й скривдження цих останніх дуже реальне; себто це їм не уявляється тільки, що вони скривджені; їх інтереси справді нарушені.

Симондс і Енемі кажуть, що держави й народи не мають сумління; добувши собі упривілейоване становище, вони цим ні трохи не журяться, а тільки дивляться за тим, щоб це становище задержати. Покривджені держави й народи не ждуть пробудження сумління в кривдників, бо, як вони розумні, то знають, що цього їм не діждатися. Вони признають стан посідання ситих так довго, поки мусять. Як трапляється нагода з ним покінчити, вони проти нього повстають. Вибухає тоді війна.

Вибухли такі війни по віденськім мирі, хоч він менше кривдячий, ніж мир версайський. Вибухне війна й тепер. Коли — не знати. Що вона вибухне, Симондс і Енемі не сумніваються.

ОДИСЕЙ ВЕНІЗЕЛЬОС

Водночас з тим, як з Греції наспіли недавно вісти про бої зревольтованих повстанців з військами уряду, европейська преса переповнена була статями про провідника грецьких повтанців, Венізельоса, який — хоч йому сьогодні сімдесять один років — знову раз звернув на себе увагу всього світа. Між іншим принесла цікаву статтю про грецького революціонера віденська **„Фолькс-Цайтунґ"** з 10-го березня б. р., яку подаємо в перекладі українською мовою. Її автор пише:

„Венізельос, який довше, ніж чверть століття грав у грецькій політиці рішаючу ролю, може чванитися тим, що упродовж того часу простір державної території Греції збільшився більш, ніж удвоє, та що уряд в Атенах володіє нині майже над 7 міліонами людей, тоді, коли ще тому всього 25 літ мешканців тут було в цілости 2½ міліона. Але який же життєвий шлях його, того Венізельоса, якого так часто називали грецьким Бісмарком! Нехай, що перший канцлер Німеччини своєю духовістю надто німецька людина, щоб дошукатись в йому рівні між величами Балкану. Венізельос походить ось з грецьких островів, з тих, де вродився колись Одисей, і тимто воно і краще, замісць порівнювати хитрого колишнього президента міністрів Греції з Бісмарком, порівнати його з великим, в архитворі Гомера оспіваним політиком старини.

„Але погляньмо тепер на його життя.

„Елевтерій Венізельос уродився 23. серпня 1864 в Мурніс біля Канеї на Креті. Його батько, кретійський купець, був жагучим ворогом Турків, яких він поборював, де лиш міг, і тому й мусів згодом покидати вітцівщину. Він переселився враз з усією своєю родиною на остров Кітеру, де й добув грецького горожанства, внаслідок чого і Венізельос, родом Турок, став грецьким підданим. Як хлопець він виявляв передчасний розвиток ума, а що батько був доволі багатий, то й післав тямучого хлопця до Атен на науку, де Венізельос почав ходити до ґімназії. Маючи років пятнацять, він покінчив уже всі кляси і поступив опісля до університету, щоб осісти незабаром у Канеї — у столиці рідної йому Крети — як адвокат. Але в дійсности Венізельос не надто спішився заступати перед судом справи кретійських хліборобів та торговців, затеж поглиблював своє знання німецької, французької та анґлійської мови, і так уже в 1889 р. його велика освіта і блискучий ораторський талант допомогли йому добути місця в рядах національного представництва Крети.

„Колиж в 1897 р. на Креті вибухла ворохобня, що стала товчком до грецько-турецької війни, Венізельос станув на чолі революціонерів та з найбільшою енерґією кермував оборонною акцією під Акроторіон і Маляксою, причім він, щоб заохотити до видержалости співборців, сам прикладав рук усюди, виявляючи такий гарт тіла й духа, що довелось усім чудуватися ним. І немало приспішило розвиток його дальшої карієри й те, що згодом з усіх кретійських борців усього Венізельос як одинодинокий лишився вірний політичній роботі; старші ось з тих, що боролись разом з ним, або повмирали або, виснажені трудами політичної діяльности, просто відсахнулись від неї.

„Колиж після вдатного повстання признано Креті автономію, і грецький князь Юрій став 1899 р. начальним комісарем острова, Венізельос одержав портфель міністра судових справ, на якім то становищі він лишився до 1901 р. Правда, міністер судових справ це в середущій Европі щось трохи інше, ніж на Креті, де тоді мешканців було всього 300,000; та як-не-як, а для Венізельоса був це немалий успіх проміняти практику скромного адвоката за уряд (нехай і кретійського) міністра судових справ, але всетаки міністра. Оце ось в р. 1908 Крету обєднано з Грецією, і для нашого острова утворили державну раду, до якої членів покликано і Венізельоса, що вже через років два, в жовтні 1910, став грецьким президентом міністрів. Отак революціонер Венізельос дійшов укінці до високого уряду і до почестей, але це не спинило його зберегти собі неспокійного духа, через що не було тоді ні одного такого тижня, який не заставляв би урядові кола в Лондоні, Парижі, Берліні, в Петербурзі і Константинополі ломити собі голову над найновішими рішеннями атенського правління. Справді ніякий державний муж того десятиліття не викликував своєю діяльністю стільки дискусій, що президент міністрів малої Греції, який зі своїм штабом простував несхитно крізь заверюху балканських боїв, уміючи скрізь розвинути якусь сміливу й розумну діяльність.

„Отак до року 1915 Венізельос був не тільки грецьким президентом міністрів, але й міністром війни й мореплавства, а як такий він усюди й завжди муж, що зумів оберегти самостійсть Греції як проти Туреччини, так і проти великих держав. Опісля наступив його конфлікт з королем Константином, якого симпатії у світовій війні були по стороні держав осередніх, тоді, як Венізельос заявився за приєднання до антанти. І король переміг, а Венізельос мусів уступити. Але після того, як осередні держави розгромлено, Венізельос вернувся до Греції знову. Тоді нарід вірив ще завжди в щастя Венізельоса, довіряючи в ньому чоловікови, що як ніхто інший вмів послугуватися всіми засобами парляментарного правління. Нехай, що в 1920 р. викоанно на нього атентат, зранивши його в Парижі кількома вистрілами револьверу. Це таксамо не залякало його, як і його невдача при виборах, внаслідок якої він мусів покидати край. Але він часто опинювався на вигнанню, а проте все наново вертався з нього, зненавиджений з правила одною, а глибоко шанований другою половиною народу. І так він упродовж свойого довгого життя все твердий на руку і вічно молодий рубака, що з завзятим упором простує до своїх політичних цілей і не дасть себе нікому ні нічому збити з раз вибраної дороги.

„Одисей Венізельос!

„Правда, який час здавалося, що нечувана бадьорість того сімдесятьлітнього дідугана оконечно минулася. Це зазначувалося виразно в часі, коли Венізельос у 1933 р. сидів на лаві обвинувачених, блідий, згорблений, ніби геть під вагою важкої старости. Деж то був тоді його рожевий вид, самозадоволений вираз усієї особи, такий добре відомий його поклонникам з Женеви і з Лондону, та взагалі з усіх конференцій і нарад, де він своєю живучістю вмів так дуже подобатися і добувати собі перемог? Тоді то й можна було почути з його уст, що диктаторські посягання грецьких ґенералів відобрали йому врешті решт усю охоту до дальшої політичної діяльности. Але в міжчасі він — як показують події останнього часу — знайшов знову смак у політичній роботі. Він — Венізельос, той чоловік найглибшого єства, якого Европа не порозуміє мабуть ніколи, але без якого ми історії останніх десятиліть уявити собі не всилі".

Стільки про Венізельоса віденський публицист.

А нині, після того, як Европою торохнула вістка, що повстання Венізельоса зліквідоване, та що він сам, мов і справді Одисей, зі сльозами в очах поплив з дружиною шукати десь на чужині захисту, нині знову раз цікаво нам спитатися:

Як довго видержить цей ворохобний дух в тихомирю примусового захисту, та чи не примусить його бунтарська стихія скорше чи пізніше, шукати ще раз укоханих берегів дорогої вітцівщини, і може знову і востаннє — на чолі революційної армії?

Д-р Остап Грицай.

СОВЄТИ В КОМПЛІМЕНТАХ І БЕЗ НИХ

Минулого року їздив до Росії в гостину відомий анґлійський письменник Г. Ґ. Велс і крім виставних бенкетів, якими вгощали його московські письменники, він мав також нагоду довше розмовляти з самим Сталіном.

Про цю розмову розписувалася свого часу дуже широко вся совєтська преса, а навіть її зміст видали окремою брошурою та переклали ріжними чужими мовами. Очевидно, що в тій розмові чемний Анґлієць не щадив компліментів на адресу „геніяльного" Сталіна та його „соціялістичної" перебудови, і навіть запевняв його, що в нього нині цілий світ упялив свої очі. Чому саме, цього містер Велс не договорив. Та товаришеви Сталінови й не треба було договорювати. Вистарчило дати приказ: пиши! І від того часу всюди стояло чорне на білім, що Велс узнав Сталіна найґеніяльнішим чоловіком світа.

Але вернувся містер Велс до Англії і по якімсь часі мав відчит. І ось про цей відчит вичитуємо в „Таймсі" з 20. жовтня 1934 р. таке:

„Мр. Велс згадував також про комуністичний наїзд на свободу і про здавлення опозиції в Росії, коли говорив у четвер вечором на зборах, улаштованих „Національною Радою Цивільної Свободи" в Центральній Галі в Вестмінстер. Мр. Велс, якого промову в першій частині перивали, сказав, що недавно він відвідував на короткий час Росію і переконався, що Росія готова стати страшною пересторогою для світа щодо шкоди, яку може нанести для краю знищення умової спосібности. В Росії є задушена всяка опозиція. Ні один письменник не може писати без дозволу. Край стратив усю умову свободу. В ньому не толерують ні опозиції, ні не хочуть слухати голосів чесної критики".

Таке сказав містер Велс, на якого видно ікра менше ділає, як на деяких представників „русинської" чи „малорускої" породи. Не зважаючи на короткий побут і гучні бенкети, він побачив правду і мав відвагу її назвати по імени. Зате наших яничарів просвічує щойно могила.

Багато ми чули від большевицьких агентів про „досягнення" в совєтському раю, про пятилітки, Дніпрельстан, фільми, видавництва, а далі про колєктивізацію, „щастя" широких українських селянсько-робітничих мас і про їх велику „любов" до „найукоханьшого" товариша Сталіна. На кождому зїзді, при кождій нагоді наші ренеґати в роді Любченків складають раболіпні заяви крівавим тиранам та упевняють Москву, що „Україна почувається щасливою під владою Москви і вдячна їй за те, що вона охороняє її від буржуазного імперіялізму". Але як ця „любов" українських широких мас до Москви виглядає в дійсности, про те пише один моксовський дописувач з України в „Знамя Росии", ч. 66, за лютий ц. р.:

„Я чув таку розмову в одним правовірнім пролетарськім домі — пише він — який одержав від революції все. Говорила жінка „зі стажем" і „ударними грамотами" на тему розбудови Москви:

— Знаєте, лють огортає... В такий момент відходять один за одними люди, яких партія ледви чи зможе замінити... Чия черга тепер?... У нас робітники вчора після похорону говорили: „Ну, тепер черга на товариша Кагановича. На букву „К" розпочали, то валі, бритво, до трох". (Наперед застрілили Кирова, потім „наглою" смертю помер Куйбишев. — Е. Л.).

„Я був у селі — пише далі дописувач — у районі Твери під Харковом. От вам дві розмови з колхозного сектора:

— Ну, щож, товаришу колхознику, поліпшаємо життя, будуємо нове, щось ліпше у селі... ідемо вперед...

„Дядько подивився на мене. Йому 40 літ. І сказав:

— Що баріни (пани), що товариші—всеодно... Чого ляпаєте, ви городські, про будову кращого? Ми будували і будемо будувати. Тільки підождіть, прийде час, побудуємо... гробів, домовин для вас...

„Харківський колхозник із зразкового господарства і з сусідуючою МТС (Машиново-Тракторна Стація) на мій запит про те, як стоять діла і що нового, в „приязнім" віч-на-віч відповів мені, співслужачому у наркомземі:

— Всі застрягли в болоті: і той наш, чи ваш, Сталін, і ця партія, що таку замороку завела, і ти, товаришу... Добре буде аж тоді, коли вимордуємо всіх лайдаків. А до цього не довго чекати.

— А щож злого зробила вам, дядьку, радянська влада?

— Нічого доброго й ідіть з нею до бісової матери. Не треба нам тиятерів (ціла ця розмова наведена по „українськи. — Е. Л.) та яких там бегучих образків на рядні. Мусить бути життя, але не каторга комунська. Ще прийде седемнадцятий рік...

„Мої товариші за службою — пише далі московський дописувач — що перебувають в інших районах у справах служби, всі поголовно впевняють, що їх зустрічали з однаковим „ентузіязмом".

„З цього — закінчує він — робіть такі висновки, які хочете. Вам видніше, а нам страшно. Село очікує всіх з колом у руках і хоче мститися за все, що йому прийшлося переживати".

Е. Л.

В. Будзиновський.

ПОМІЧ МЕДВЕДЯ

(Історичне оповідання).

(3)

Виряджаючи товариша в дорогу, Березан між іншими радами, порадив йому також зайти до Сидора Ставського, кажучи:

— То якийсь мій свояк, бо моя небіжка мама була сестрою Зунича, мужа найстаршої сестри жінки того Ставського. Хоч я вже які чотири роки не бачив його, ні не чув про нього, то всежтаки він за мене не забув і радо поможе мені. Грішми не конче, хіба як має які, що про них нічого не знає його жінка.

— Він так жінки боїться? — спитав Гранчак.

— Хто такої не боявсь би! То страшна баба. Як хто не хоче або може не годен покинути такої жінки, то для святого спокою дома, дає собі тесати кілки на голові.

— То чогож іти до нього, коли він має в хаті таку біду?

— Як не по що інше, то по добру раду. То розумна і хитра голова. Він знає багато людей. Знає який хто, і яку хто штуку годен втяти. Нарадить тобі, або й таки дасть тобі помічників, що вже неодного підступом видобули з бусурменської неволі. Я надіюся також, що тобі і твоїм товаришам дасть свої коні.

— Жінка позволить?

— Жінці не скаже нічого. Аж коли ти відідеш, він будьтоби похопиться, що хтось вкрав пару коней, або що вовки зїли.

Гранчак пішов.

Сидір Ставський, до котрого Березан справив Гранчака, мав хутір і млин в Ялині, невеличкім селі Полтавщини, зараз під межею Запорожа. Для такого, що мусить бити власними ногами, далека дорога, бо воздушна лінія мала коло двіста й пятьдесять верств. Та Гранчак мав час, бо Татари, знаючи, що й великий багач не все має під рукою більшу готівку, заявив, що на окуп буде ждати чотири місяці.

— Як до чотирох місяців не дістану окупу, то не продовжуючи реченця ні на одну днину, продаю Березана на ґалеру! — сказав, відпускаючи від себе Гранчака.

Гранчак мав здорові ноги, здорові груди. Ішов так, що коли чотирнацятого дня мандрівки, ідучи попри якусь пасіку в степу, спитав пасічника, чи ще далеко до Ялина, пасічник відповів йому, що ще які дві милі.

— Та я вже третий раз чую, що лише „дві милі!—крикнув Гранчак, сміючися. — Знов мине година, дві, і знов скажуть мені, що ще лиш дві милі!

Пасічник собі розсміявся, і глянувши на сонце, каже:

— Дам тобі іншу міру. Як би я тепер пустився до Ялина, то моїми старими і немічними ногами зайшов би ще за дня. Гадаю, що як я зроблю один крок, то ти зробиш два.

— І я нині не скоро йду, бо вже утомився. Та коли так, як ви кажете, то я піду собі поволи, бо мені треба лиш того, щоби в селі люди ще не спали.

— Зайдеш до Ялина ще далеко перед вечором. Село зараз за сим лісом.

— Спасибі вам, діду!

Гранчак пішов далі і увійшов в смерековий ліс. Сим лісом ішов які дві години. Пізніше смерека ставала щораз рідша і стала брати верх ліщина. Перед собою мандрівник почув далекий гавкіт. Се був знак, що вже доходить до села.

Між кущами ліщини стояв при дорозі самітний бук. Гранчак зійшов з дороги і сів під буком, щоби відпочати. Також хотів сяк так довести до ладу свій одяг, сильно зруйнований мандрівкою. Посидівши добру хвилю, встав і зійшов назад на дорогу. Мимохіть глянув направо, звідки надійшов і побачив, що щось неначе великий баран вийшло з гущі на дорогу і поволи наближалося до нього.

— То не баран... і не корова, — погадав, призираючися звірови. — І не пес. На собаку рішучо завелика хулоба.

Козак пустився скорою ходою в сторону села. По хвили знов озирнувся. Звір також ішов скорше. Вже був так близько, що Гранчак пізнав його. То був медвідь. Сірий, надзвичайно великий медвідь.

— Чудо тай диво! — погадав Гранчак. — Під самим селом медведі... Іде собі дорогою, неначе би її вимостили нарошно для нього... Щоби кущі, коли би пропихався крізь них, не обмикували йому кожура!

Гранчак гадав, що як медвідь побачить його, то назад зійде з дороги. Та медведище ані не думав вступитися з очей козака. Навпаки, став підбігати до нього.

— Погано! — погадав козак. — Добре, що тут не сама лиш ліщина, а є й великі дерева.

Метнувся до першого дерева при дорозі і виліз на нього. Надіявся, що медвідь переочить його і піде далі, бо дерево стояло так, що коли козак ліз на нього, то кущі ліщини заслонювали його перед очима медведя.

— А чорт би тебе взяв, бідо якась! — в душі закляв Гранчак, бо медвідь стояв під деревом і призираючися Гранчакови, бурмотів.

— Медведі й по деревах лазять, — погадав Гранчак. — Може й сей полізе? Треба мені підлізти вище, де гиля таке тонке, що тяжкого медведя не вдержало би...

Козак справді став спинатися вгору і підліз так високо, що й для нього вже стало небезпечно спинатися далі. Сидячи на галузи, козак терпеливо ждав. Надіявся, що медвідь або сам відійде, як йому терпцю не стане, або хтось сполошить його.

— Коли село так близько, то тою дорогою повинні ходити і їздити люди! — думав.

Медвідь не рухався. Сидів спокійно під деревом і лиш час до часу глянув на козака і заворкотів. Підвівся ліниво, аж коли на дорозі хтось сильно свиснув. Очевидно хтось, що ішов дорогою. Козак не видів його, бо ту часть дороги заслонили кущі ліщини! Медвідь стояв хвилю, позираючи то на дерево з козаком, то на дорогу. Щоби тепер медвідь не вчепився того, що, ідучи дорогою, свистав, Гранчак став гукати:

— Бережись, бо тут медвідь!

Свист на дорозі повторився. Медвідь ще раз глянув на вершок дерева, ще раз заворкотів і вийшов на дорогу. Гранчак своїм очам не вірив. Просто його дерева на дорозі стояла дівчина і гладила по голові медведя!

— То твій медвідь, дівчино? — спитав козак, все ще сидячи на дереві. — Бачу, що він ласкавий... Чи також для чужих?... Бо бачиш, я перед ним втік на дерево і не знаю, чи безпечно злізти? (Д. буде).

Перша жінка.

— Ось це портрет моєї першої жінки.

— Гм... то цікаве... що вона так дуже подібна до вашої теперішньої жінки.

— Самособою, моя теперішня жінка це моя перша жінка!

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, ЩО ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ 18 ДО 22 ЛЮТОГО 1935 РОКУ В ДОМІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА ПІД Ч. 81-83 ҐРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

—o—

(2)

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ, Д. ГАЛИЧИНА.

Згадавши про працю, яку ведено з головної канцелярії у звязку зі 40-літнім ювилеєм У. Н. Союза і з ним полученої ювилейної кампанії за приєднування нових членів, та висліди тої кампанії, тепер поставлю таке питання: Чи крім тих 2,035 членів, які ми приєднали на протязі цього року, цей 40-літній ювилей не приніс нам ніяких інших успіхів? Скажу, що так. Вправді той успіх тепер іще не видний, бо він не міститься в матеріяльних, але моральних здобутках, одначе зчасом ті моральні цінности принесуть для нашої організації й матеріяльні користи — нове членство. Бо кожна нова ідея, щоб вона принялася, мусить насамперед перейти відповідну підготовну фазу. Так є і з Союзовою ідеєю. Коли ми хочемо приєднати до У. Н. Союза молоде, тут роджене покоління, то насамперед ми повинні ту молодь відповідно підготовити та защіпити в неї Союзову ідею. А досі та Союзова ідея була чужою для великих рядів молодого, тутродженого покоління. І власне 40-літній ювилей У. Н. Союза приніс певну зміну в тому напрямі. Тим 40-літнім ювилеєм ми оживили Союзову ідею, скріпили нею теперішні ряди членів, поширили її на нові ряди звербованих членів, розбудили її також серед нашого ширшого загалу, а зокрема серед родженої тут молоди. Наша молодь мала перший раз нагоду познайомитись докладніше з тими ідеалами, які пропаґував і впроваджував в життя У. Н. Союз на протязі 40 років. Вона мала нагоду приглянутися тим величавим Союзовим святам, якими ми звеличували піонірів нашої організації, познайомитися з матеріяльними й моральними здобутками старого покоління, познайомитися з тим усім з рефератів, виголошуваних головними і відділовими урядниками українською й англійською мовою, та зі статей, поміщуваних у „Свободі" і „Юкраїнієн Віклі". Тими ювилейними святами ми знайшли контакт майже зі всім членством нашої організації, а зокрема з молодим поколінням. І та Союзова ідея, ті Союзові клині, кинені в нашу молодь, хоч відразу не могли принятись у сто відсотках, то всеж таки вони заставили молодь думати й серіовніше застановитись над потребою належання до У. Н. Союза, над потребою розбудови тої організації, яка досі давала життєві соки старому поколінню, а якої діюча сила є такою, що потрапить задовольнити життєві вимоги й молодого покоління. Тому я вірю, що Союзове зерно, посіяне в тому ювилейному році на свіжому і молодому ґрунті, зродить зчасом гарний плід.

Отсе був би той тепер іще невидний успіх, який, попри приєднаних нових членах, осягнули ми в цьому ювилейному році. Вкінці треба згадати, що ювилейний рік У. Н. Союза причинився також і до дальшої пропаґанди українського імени в Америці. На багатьох ювилейних святах-концертах були приявні майори міст, судді, адвокати й американські політичні діячі. Там мали вони нагоду познайомитися з матеріяльними здобутками української іміграції, пізнати також її культурні надбання. А це також успіх, який, хоч вправді не видний, то для нас, як поневоленого народу, не менше важний.

На тім закінчую своє справоздання про 40-літній ювилей У. Н. Союза та перейду до звіту про

рух членів за 1934 рік.

З початком січня 1934 року було в У. Н. Союзі повнолітніх членів	20,702
В 1934 році принято нових	1,834
Принято наново	1,527
Принято з переступними листами	500
Принято з інших кляс	58
Перенесено зі старого до нового роду обезпечення	5,440
Разом	30,061
В 1934 році суспендовано	2,740
Відійшли з переступними листами	513
Відійшли до інших кляс	58
Відійшли зі старого до нового роду обезпечення	5,432
Відійшли зі зворотом у готівці	60
Відійшли на безплатне продовження	64
Відійшли з виплаченим обезпеченням	13
Померли	207
Разом	9,087
Отже з кінцем 1934 року було всіх повнолітніх членів	20,974

Ті всі члени були обезпечені в таких клясах:

З кінцем 1934 року було членів у старім роді обезпеч.	3,686
В обезпеченні платнім по смерти з вкладками до 70 року життя	549
В обезпеченні платнім по смерти з вкладками на протязі 20 літ	751
В обезпеченні платнім за життя з вкладками на протязі 20 літ	434
В новім обезпеченні на ціле життя для нових членів	2,159
В новім обезпеченні на ціле життя для старих членів	13,395
Разом	20,974

До цього руху членів треба ще додати, що на протязі 1934 року померли 6 осіб з тих членів, які перейшли на безплатне продовження на протязі 1933 року і яких грамоти ще були в силі, так, що спадкоємці тих членів могли ще одержати посмертне.

З вище поданого руху членів можемо завважити, що на протязі 1934 року принято до У. Н. Союза 1,834 нових повнолітніх членів. В тому числі є 999 таких членів, які прибули до організації як зовсім нові члени, а 835 таких членів, які на протязі 1934 року перейшли з Молодечого Департаменту до старших. Далі завважуємо, що за цілий рік принято наново 1,527 членів. І хоч на протязі 1934 року звербовано 999 зовсім нових членів, 835 переписано до старших з Молодечого Департаменту, а 1,527 принято наново, то проте прибуток у повнолітніх членах був незначний. Бо коли возьмемо під увагу, що з початком 1934 року було в У. Н. Союзі 20,702 повнолітніх членів, а те число з кінцем 1934 року виносило 20,974, то бачимо, що число повнолітніх членів збільшилося тільки на 272 члени. Чому це так є, то відповідь на те знаходимо в тій рубриці з повищого звіту, в якій є подане число суспендованих членів. Бо число суспендованих членів за 1934 рік виносило 2,740. Маючи на увазі, що за рік суспендовано 2,740, а натомісць принято наново тільки 1,527 членів, то з порівнання тих двох чисел дістанемо ріжницю 1,213 членів. Отже було понад 1,200 таких членів, які були суспендовані, а не приняті наново. В тім числі були такі члени: 300 членів забрали позички на всю свою резерву, а потім полишили організацію. 350 членів перестали платити вкладки, хоч на своїх грамотах мають іще певну грошеву резерву. Вкінці було 550 таких членів, які в 1933 році перейшли з Молодечого Департаменту до старших та дістали від Союза кредит однорічної безплатної вкладки. Коли на протязі 1934 року цей безплатний рік тим членам вийшов, то вони лишили організацію.

Насамперед згадаю про тих 300 членів, які позичками забрали всю свою резерву та відійшли з організації. Хоч позички були уділювані тим членам на те, щоби вони могли оплачувати ними свої вкладки й у такий спосіб зберегти своє обезпечення, то ті члени не вжили позичок на ту ціль, на яку вони були призначені. Очевидно в теперішніх часах неодин з тих членів знаходивсь у важкому матеріяльному положенні, неодин з них потребував того гроша на свої життєві конечности. І саме в тім лежить суть справи, що в нас усе ще є замало розуміння для обезпечення. Ми не застановляємося над тим, що якраз обезпечення належить до тих конечних життєвих вимог, яким ми, в наших обрахунках щодо забезпечення будуччини, повинні признати належне місце. Тому треба сказати, що поведінка тих членів, які забирають свою грошеву резерву та покидають організацію, є нерозумна та без найменшої застанови щодо будучности, щодо судьби своїх найближчих, своєї жінки і дітей.

Колиж мова про тих 350 членів, які були суспендовані, хоч на своїх грамотах мають іще відповідну грошеву резерву, то тут зверну увагу на те, що суспензу майже всіх тих членів можна би було оминути, колиб тільки в дотичних відділах прикладалося трохи більше уваги та заінтересування положенням кожного члена зокрема. Бо коли якийсь член не має звідки заплатити вкладки, то в першій мірі треба переконатися, чи на грамоті дотичного члена є ще якась грошева резерва. Коли нема певности щодо цього, то тоді треба поспитати головну канцелярію, чи дотичний член може ще затягнути позичку на свою грамоту. Якщо така резерва є, то треба порадити дотичному членови, щоб він затягнув позичку на заплачення вкладок. Очевидно такою справою треба поінтересуватися вже заздалегідь, а не тоді, коли вже приходиться висилати вкладки до головної канцелярії. І так, припильнувавши тої справи у відповідному часі, ми зменшилиб число суспендованих членів на десятки, а то й сотки членів.

А вже найбільше прикрою справою, яку я в тім звіті порушую, це справа суспендування 550 молодих членів, саме тих, які при свойому переході з Молодечого Департаменту до старших дістали від Союза однорічну безплатну вкладку. Коли возьмемо під увагу, що таких членів, яким У. Н. Союз на протязі 1933 року признав кредит однорічної вкладки, було 1,671, а на протязі 1934 року з них суспендовано 550, то побачимо, що одна третина з тих членів відпала від організації. Зрозумілим є, що ми мусіли бути приготовані на те, що частина з тих членів відпаде, та всеж таки одна третина це зависокий відсоток, тимбільше, що тут саме йде про молодих членів, а ще й до цього таких, супроти котрих У. Н. Союз показався щедрим та помічним.

Були ріжні причини на те, що такий високий відсоток з тих членів відпав. Безробіття серед молоді, байдужність родичів та самої молоді до своєї організації, а в деяких випадках байдужність у самих відділах щодо цього, щоби бодай трохи завдати собі труду, праці та старань у переконуванні тої молоді, у виказанню їй ваги й потреби належання до У. Н. Союза. Все те зложилося на убуток тих 550 членів. До втрати тих членів причиняється нераз і те, що деякі старші члени ставлять часто до організації такі вимоги, яких законно і статутово не можна виконати, а опісля нарікають на організацію, що вона заподіяла їм кривду. Того роду нарікання відстрашують нераз молодь від У. Н. Союза. Бо вистарчить, коли в якімсь відділі знайдеться один такий член, що завжди висказуватиме якісь жалі та нарікання, то це

вже приносить шкоду організації. Бо молодь те чує і, не застановляючись над тим, чи такі нарікання оправдані, нераз і подумає, що справді У. Н. Союз це така організація, яка не виконує своїх зобовязань супроти своїх членів. Тому кожний такий нерозважний крок зі сторони старших членів впливає відемно на молоде покоління та відбирає в нього охоту належати до своїх організацій.

Щоб зменшити число суспендованих молодих членів, то на будуче треба звернути також увагу на таку обставину. Коли член переходить з Молодечого Департаменту до старших, то треба переконувати кожного такого члена, щоб він, замісць обезпечувати себе в клясі „Доблю" (Говл Лайф), обезпечував себе, в клясі Е (Ендавмент), або Р. (Твенти Пеймент Лайф). Бо практика показує, що з тих членів, які при переході відразу обезпечили себе в клясах Е або Р, опісля відпадає менше число, ніж з тих, які обезпечили себе в клясі „Доблю". І це є зрозумілим, чому воно так діється. Бо коли член обезпечує себе у клясах Е або Р, в яких то клясах нема повної однорічної безплатної вкладки і де вже в самих початках треба доплатити певну суму, то такий член вже відразу стає свідомим того, що він має обезпечення, за яке треба заплатити. А знову такий член, який обезпечує себе в клясі „Доблю" (звичайно на 1,000 дол.), у якій на протязі цілого першого року не треба нічого платити, часто навіть не знає, що він взагалі має якесь обезпечення. Бо таку справу полагоджують за нього його родичі. А коли по році прийдеться платити вкладки, то замісць вкладок приходить суспенза. Бо поминаючи кризу та безробіття, такий член матиме ще й інші причини, чому він не схоче належати до Союза. Довідавшися, що він має таку грамоту, на яку треба платити вкладки до смерти, такий молодий чоловік відразу стратить охоту до якогось обезпечення взагалі.

Тому, коли член переходить з Молодечого Департаменту до старших, то вже в самих початках треба доложити труду та старань у заінтересуванні дотичного члена його обезпеченням. Обезпеченням на посмертне ми не потрафимо заінтересувати такого члена. Ми переконаємо його скорше, коли порадимо йому взяти обезпечення в клясі Е або Р. Хай це буде обезпечення на малу суму, на 500 дол., а тоді буде тимбільша певність, що дотичний член по році членства не буде суспендований, але останеться надалі в організації.

З вище поданого руху членів завважуємо далі, що на протязі 1934 року 5,440 членів перейшли зі старого до нового роду обезпечення. А в розходах є зазначено, що 5,432 члени відійшли зі старого до нового роду обезпечення. Ріжниця на 8 членів походить з того, що тих 8 членів були суспендовані в старім роді обезпечення і зараз, місяць по своїй суспензі, вирівнали свою залеглу вкладку за цей один місяць та відразу перейшли до нового роду обезпечення.

Беручи загально, рух членів за 1934 рік був значний. Було близько 10,000 таких членів, що на протязі року переходили якусь зміну. В першій мірі до збільшення руху членів причинився перехід великого числа членів зі старого до нового роду обезпечення, а далі нові члени і ті, які перейшли з Молодечого Департаменту до старших. Тому треба ствердити, що на протязі 1934 року був такий рух членів, якого не виказував ніякий інший рік, з винятком хіба 1933 року, в якому до великого руху членів був причинився також головно перехід членів зі старого до нового роду обезпечення.

Коли маємо на увазі той значний рух членів, то відповідно до цього можемо собі також зясувати, який був обсяг діяльности головної канцелярії на протязі 1934 року.

В табелі, де подано число членів відповідно до кляс обезпечення, знаходимо, що на 20,974 повнолітніх членів, у старім роді обезпечення з кінцем 1934 року було 3,686 членів, а в ріжних клясах нового роду обезпечення — 17,288 членів. Тимсамим у старім роді обезпечення лишилася вже тільки одна шеста частина з загального числа членів. Ще в протоколі з минулого річного засідання головного уряду У. Н. Союза був проголошений лист від актуарія У. Н. Союза, в якому актуарій звертав увагу на те, що висота вкладок і резерви кожного члена старого роду обезпечення була обчислена в 1932 році на підставі такої калькуляції, що всі члени перейдуть до нового роду обезпечення на протязі 1933 і 1934 року. Тимсамим ті члени, які по упливі того часу останутьця в старім роді обезпечення, опісля будуть обовязані платити вищі вкладки, а крім цього не зможуть користати з тих привілеїв, які признає нова реформа тим членам, що перейшли до нового роду обезпечення. Та, не зважаючи на ту заяву актуарія, а також на заклики головного уряду У. Н. Союза в тій справі, всетаки 3,686 членів осталися в старім роді обезпечення. Це можна пояснити хіба тим, що багато з тих членів не здають собі справи з їх властивого положення. Вони ще досі не застановилися серіозно над тим, яку шкоду вони самі собі заподіялиб, якщо вони осталисяб у старім роді обезпечення. Бо чиж не скривдить себе самий член, коли він буде змушений платити вищу вкладку ніж досі платив, а в тому самому часі за ту вищу вкладку не матиме ніяких привілеїв? Чи не скривдить себе такий член коли він, платячи вищу вкладку, не зможе затягнути позички на свою грамоту, або перейти на безплатне продовження, чи дістати виплачену грамоту? Або коли він знайдеться в такому положенні, що не матиме звідки заплатити своєї вкладки, а тоді, будучи суспендованим, стратить усі права до свого обезпечення? Над тими всіми питаннями ті члени певно не застановлялись, бо інакше вони вже були би перейшли до нового роду обезпечення.

„Ніхто собі не ворог", каже наша приповідка. Та в тім випадку її не можна пристосувати. Бо тут якраз справа мається навпаки. Отже коли не хочемо бути собі власними ворогами, то треба нам поступити так, як цього вимагає наше власне добро і наш власний інтерес. А інтерес кожного члена вимагає бути в новім роді обезпечення. Тому я вірю, що здоровий розсудок і обрахунок таки возьме верх у тих членів, які ще досі є в старім роді обезпечення і вони всі перейдуть до нового роду обезпечення. І власне тому треба дати тим членам ще одну нагоду для виміни їх грамот. І хоча це потягне за собою додаткові видатки зі сторони У. Н. Союза, бо для багатьох з тих членів треба вже робити окремі обчислення, то одначе, щоб опісля оминути всякі нарікання зі сторони тих членів, яким прийшлося би платити вищі вкладки в старім роді обезпечення, я піддаю думку, щоб річне засідання головного уряду ухвалило відповідне рішення в тій справі, а саме, продовжило реченець виміни грамот до 30 червня 1935 року. А коли по упливі того часу ще знайшлисяб якісь члени, що таки не перейшлиб до нового роду обезпечення, то тоді хай кожний такий член вже самий несе консеквенції за своє нерозважне поведення.

Далі зі звіту завважуємо, що на протязі 1934 року відійшли з вартісними зворотами в готівці 60 членів. Це були головно ті члени, які вже при вступі до організації обезпечили себе в клясах Е.Р.О. Отже членам, обезпеченим у таких клясах, екзекутивний комітет не ставив ніяких обмежень у виплаті готівки на їх грамоти, та знову, коли йде про тих членів, які перейшли зі старого до нового роду обезпечення, таким членам не видавано вартісних зворотів у готівці. Бо У. Н. Союз запровадив нову реформу не на те, щоби члени забирали готівку та покидали організацію, але на те, щоб удiлювати позички таким членам, які потребуватимуть тих позичок на заплачення вкладок. І на таку ціль У. Н. Союз радо уділює позички.

Рух членів Молодечого Департаменту за 1934 рік.

З початком січня 1934 року було в У. Н. Союзі всіх дітей	9,612
В 1934 році принято нових	1,036
Принято наново	602
Принято з переступними листами	195
Принято з інших кляс	28
Разом	11,473
В 1934 році суспендовано	1,113
Відійшли з переступними листами	201
Відійшли до інших кляс	28
Відійшли до повнолітніх членів	835
Відійшли на безплатне продовження	9
Відійшли з виплаченим обезпеченням	2
Померли	12
Разом	2,200
Отже з кінцем 1934 року було всіх дітей в У. Н. Союзі	9,273
З того числа в клясі І. Молодечого Департамену було обезпечених	7,659
В клясі II. Молодечого Департаменту	1,614

До поданого руху членів Молодечого Департаменту треба тут додати, що на протязі 1934 року помер один з тих членів, які були перенесені на безплатне продовження на протязі 1933 року.

З повищого звіту можемо завважити, що на протязі 1934 року приєднано до організації 1,036 нових членів-дітей, а принято наново 602. В розходах бачимо, що на протязі року суспендовано 1,113 дітей, а до повнолітніх членів переписано 835. Коли порівнати загальне число дітей, обезпечених з кінцем 1934 року, з числом, яке було на початку року, то побачимо, що те число зменшилося на 339 членів. Очевидно, коли мати на увазі, що на протязі року перейшли 835 дітей до повнолітніх членів і вони тепер є членами У. Н. Союза, то, вчисляючи їх, ми не малиб утрати в членах. Та таке обчислення нас не може задовольняти, бо фактом є, що загальне число членів з кінцем року було на 339 членів менше ніж з початком року. Ту втрату можна було легко оминути, якби тільки родичі, самі члени У. Н. Союза, були прикладали трохи більше уваги до обезпечення своїх дітей, та не допускали до цього, щоб так багато дітей були суспендовані на протязі року. Бо тими новими членами, а було їх 1,036, які ми придбали на протязі року, ми могли легко заповнити ту прогалину, яка повстала через перехід 835 дітей до старших членів. Тими новими членами ми булиб не тільки заповнили ту прогалину, але ще й до цього збільшилиб загальне число членів у Молодечім Департаменті.

Кожний член У. Н. Союза, який не вписує своїх дітей у члени Молодечого Департаменту, або допускає до цього, щоб його вписані вже діти були суспендовані, таким поведенням підкопує свій власний дорібок, здобутий важкою працею на протязі довгих літ. Бо не дбати про зріст Молодечого Департаменту, це тесаме, що не дбати про головну основу нашої організації, не дбати про те, що станеться з цею організацією в будучині. Бо хто буде зміцнювати ряди повнолітніх членів, якщо не матимемо відповідної молодої резерви, яку можна би було перекинути кожного року для зміцнення старших членів? Ту резерву становить власне Молодечий Департамент. От цього року ми переписали 835 дітей з Молодечого Департаменту до старших, а на протязі 1933 року 1,671 членів. І хоч з тих 1,671 членів на протязі 1934 року одна третина відпала, то всеж таки осталися дві третини для скріплення рядів старших членів. Ту велику вагу Молодечого Департаменту для нашої організації ми мусимо завжди мати на оці, якщо нам залежить на тім, щоби будучий розвиток У. Н. Союза був під кожним оглядом запевнений.

Порівнання загального руху всіх членів за 1934 рік з рухом членів з попередніх років.

З початком 1934 року було в У. Н. Союзі всіх членів разом 30,314, а з кінцем 1934 року 30,247. Отже на протязі 1934 року загальне число членів зменшилося на 67 членів. Порівнуючи ту втрату 67 членів з утратою членів на протязі попередніх років, то очевидно порівнання буде в користь 1934 року. Бо наприклад у 1932 році у. Н. Союз стратив 2,404, а в 1933 році 1,532 члени. Та всеж таки, коли брати під увагу, що 1934 рік був ювилейним роком У. Н. Союза, то в такому роді навіть і та незначна втрата в членах мусить нас, Союзовців, тимбільше діткнути. Ми вправді придбали в часі ювилейної кампанії 2,035 нових членів, та проте тим числом

ми не могли заповнити вповні тої прогалини, яку витворили ті члени, що були суспендовані, чи відійшли з вартісними зворотами в готівці, чи на безплатне продовження або на виплачене обезпечення.

Отже про успіх ювилейної кампанії ми можемо говорити головно з цього боку, коли матимемо на увазі попередні роки з часів депресії, де кожного року відпадало поважне число членів. Ювилейною кампанією ми власне осягнули те, що на протязі 1934 року, в якому загальна кріза далі тревала, ми принаймні здержали той убуток членів.

Рух щодо числа відділів.

З початком 1934 року було всіх 371 відділів У. Н. Союза. На протязі року зорганізовано 9 нових відділів, а саме: 34, 71, 88, 128, 141, 144, 157, 165 і 166. З тих відділів сім мають тільки саму тут роджену молодь, а в двох відділах є молодь і старші члени. Досі в У. Н. Союзі є разом 10 відділів молоді. Отже початок в організуванні молоді в окремі відділи вже зроблено. У. Н. Союз і набудуче буде йти радо назустріч молоді щодо цього щоб вона організувала себе в окремі Союзові одиниці, якщо вона виявлятиме таке бажання. У. Н. Союз радо дасть помічну руку молоді також у такий спосіб, як це зроблено з кінцем 1934 року, коли всім досі зорганізованим відділам молоді призначено певну грошеву нагороду. Одначе треба тут підчеркнути, що в будучности всякі привилеї, з яких молодь моглаб користати, залежатимуть тільки від самої молоді. Тільки сама молодь може ті привилеї створити: створити їх виявленням збільшеної активности в користь організації та живішим заінтересуванням справами У. Н. Союза. Бо навіть у тих окремих відділах, які вже повстали, та активність проявляється досі щойно в початкових зарисах. Бо майже в усіх тих відділах число членів, як не зменшилося, то не є більше, як було воно в самих початках організування тих відділів. Є всього два такі відділи, які зросли на кілька членів від часу їх повстання. Та кожне нове діло, щоб воно було успішним, вимагає в початках великого вкладу праці. Так мається спроба і з творенням відділів молоді. Це тільки початки, а тому треба вірити, що та спроба видасть з часом реальні та тревалі успіхи.

Говорячи про рух відділів, далі згадаю, що на протязі року суспендовано два відділи, а саме, 35 і 88 за неплачення вкладок до каси У. Н. Союза в часі, приписаному статутом організації. Три відділи, а саме: 199, 240 і 272, розвязано з причини недостаточного числа членів у тих відділах. Членам тих відділів видано переступні листи до інших правосильних відділів У. Н. Союза. На протязі року перевели злуку такі відділи: 287 злучився з 281; 22 і 203 злучилися та створили один відділ, 158; 165 і 183 злучилися та створили один відділ 176.

Отже, маючи на увазі вище поданий рух відділів, з кінцем 1934 року було в У. Н. Союзі всіх відділів 372.

Місячні звіти і протоколи.

Увесь рух членів, заклики, відозви й ухвали головного уряду і головного екзекутивного комітету У. Н. Союза були проголошувані в органі Союза, „Свободі". Рух членів був проголошуваний кожного місяця в часописі. Протоколи з нарад головного уряду й екзекутиви У. Н. Союза були проголошувані відповідно до цього, коли ті наради відбувались. І так, на протязі року екзекутива У. Н. Союза відбула 9 засідань, а саме: 18 січня, 16 березня, 10 квітня, 8 травня, 27 червня, 17 вересня, 27 жовтня, 11 і 29 грудня. Крім цього був також проголошений протокол з річного засідання головного уряду У. Н. Союза з лютого 1934 року. Таксамо були подавані до часопису відповіди на ріжні запити в організаційних справах, відозви та повідомлення в справі ювилейної кампанії, ювилейної нагороди, виміни грамот зі старого до нового роду обезпечення й інші.

Листування з відділами.

Попри відозви, обіжники, дописи, звіти і поїздки в організаційних справах таки найбільше мого часу йшло на листування з відділами. На протязі 1934 року написав я тисячі листів у ріжних справах. Очевидно, найбільше листів було в ріжних організаційних справах. Та крім таких листів треба було давати також відповіди на ріжні домагання, нарікання, непорозуміння. І найважніще те, що звичайно ті всі нарікання та домагання не мають ніякої підстави. Бо нема одного такого зобовязання, якого У. Н. Союз не сповняв би супроти своїх членів, якщо тільки те зобовязання статутово й законно є можливе до виконання. Тому власне тих нарікань не повинно бути. І не буде їх, якщо тільки судитимемо кожну справу розумно й розважно та ставитимемо свої домагання завжди по зрілій застанові. Бо як, наприклад, можна сповнити домагання члена, який випозичив усю свою резерву, що була на його грамоті, а опісля жадає, щоб Союз переніс його на безплатне продовження? А такі і подібні домагання ставлять нераз членч до У. Н. Союза.

Організування нових членів.

Ще на минулім річнім засіданні головного уряду У. Н. Союза я згадував у свойому звіті про те, що треба остаточно порішити справу підшукання і назначення відповідних організаторів, які могли би присвячувати ввесь свій час виключно вербуванню нових членів. І коли та справа прийшла під дискусію, то думки були поділені. Висказувано сумніви, чи такі організатори, маючи на увазі склад нашої організації, зможуть зробити щонебудь більше ніж відділові урядники, та чи вони не внеслиб непорозуміння і роздорів між поодинокими відділами в дотичних місцевостях. Супроти того не запало ніяке рішення в тій справі, а натомісць полишено її до полагодження екзекутиві.

Отже головний екзекутивний комітет застановлявся кілька разів над тою справою на своїх чергових зборах та брав під розвагу ріжні пляни і пропозиції. Також ми обговорили ту справу з деякими особами, яких ми наміряли зробити евентуально організаторами. Та з цих заходів нічого не вийшло, бо все виринали такі питання, щодо яких ми мали сумніви, чи виконання їх принесе користь організації. І так залишено справу назначення окремих організаторів, одначе не залишили ми думки про те, що треба конечно підшукати якісь методи і спосіб для організування нових членів. Бо нові члени мусять прибувати, якщо ми бажаємо, щоб наша організація могла розвиватись тим нормальним ходом, якого вимагає від неї її рід бизнесу. Маючи це на увазі, ми застановлялися над такими методами, які на нашу думку, моглиб найкраще відповісти вимогам організування нових членів. У тих наших міркуваннях ми виходили насамперед з цього становища, що в першій мірі праця повинна бути винагороджена та що винагороду повинен дістати кожний член, який тільки хоче й може працювати. Крім цього винагорода за працю повинна бути значно більша, ніж вона була наприклад у цьому ювилейному році, коли У. Н. Союз давав по одному долярови від повнолітнього члена, а 50 центів від дитини. Бо в цьому ювилейному році наші відділові урядники та члени працювали для У. Н. Союза і приєднували нових членів не задля тої незначної нагороди, яку вони дістали. Їх робота була присвячена світлій памяті піонірів У. Н. Союза, його 40-літнім традиціям, пошануванні тих традицій і тому тим всім ідейним урядникам і членам, які в такий спосіб розуміли свої обовязки, належиться щире признання. Алеж такої безкорисної праці ми не можемо завжди вимагати, тимбільше, коли взяти під увагу теперішні важкі часи, де не одного бють злидні й недостачі. І коли ми вважаємо, що за належну працю треба дати відповідну нагороду, то, розвязуючи ту справу в такий спосіб, ми з одної сторони поможемо принаймні в якійсь мірі таким членам, які тої помочі потребують, а хотять і можуть працювати для організації, а з другої сторони принесемо користь і для самої організації, бо приєднаємо до неї нових членів. Признаючи відповідну нагороду за працю, ми тоді заанґажуємо до тої праці не одного організатора в одній місцевости, але кожного активного члена У. Н. Союза, який тільки може й хоче працювати. І чим більше рук буде приложених до праці над організуванням нових членів, тим більшого успіху ми можемо сподіватися.

Отсе є підсумок наших міркувань у справі дальшого організування нових членів до У. Н. Союза. Відповідний плян у тій справі я предложу в часі нашого засідання, коли прийде пора на ухвали для добра організації. Бо постанову в тій справі треба буде ухвалити.

Дивіденди.

В тій нашій праці над організуванням нових членів треба двох чинників, які моглиб себе доповняти. Бо щоб організування нових членів могло поступати вперед, то з одної сторони треба мати охочих людей до тої праці, а з другої, треба дати тим людям в руки таке оруддя, яким вони моглиб зробити ті свої наміри успішними. Я вірю, що охочих людей до праці ми дістанемо. Заохотою для них, попри їх патріотизм та ідейність, булаб власне отта нагорода, про яку я вже згадав. А тим оруддям, яке їм помагатиме переводити свої наміри в життя та улекшить їм працю над організуванням нових членів, буде отта дивиденда, яку, згідно з рішенням головного екзекутивного комітету У. Н. Союза з 29 грудня 1934 року, тепер уділятиметься. Бо саме одною з важних причин щодо цього, чому трудно приєднувати молодь до У. Н. Союза, було те, що, мовляв, молодь не хоче вступати до У. Н. Союза, бо в ньому нема дивиденд. Чи ця причина була аж такою важною, це інша справа. Одначе фактом є, що такі нарікання були й про них ми все могли почути. Тепер У. Н. Союз, уділюючи дивиденди, тимсамим ті нарікання усуває. Це в свою чергу повинно улекшити старання тих членів-організаторів, які працюватимуть над приєднуванням нових членів, та зробить їх працю видатнішою.

У мойому звіті з минулого річного засідання я згадував про те, що коли тільки можливим буде, то уділення дивіденд в У. Н. Союзі стане дійсністю. Як це вже було проголошено в „Свободі" (ч. 1, з 2 січня 1935 року), У. Н. Союз міг справді приступити до уділення дивиденд, у формі опусту в місячних вкладках для тих членів, які при вступі до організації відразу обезпечили себе в тих нових родах обезпечення, які принято на 16 конвенції У. Н. Союза.

Щодо тих членів, які при вступі до організації обезпечили себе в старім роді обезпечення, а з уведенням реформи перейшли до нового роду обезпечення, то їм покищо дивиденд не признано. Для тих членів прийде дивиденда у відповідному часі. Щоби приспішити справу уділення дивиденд для тих членів, то в першу чергу конечним є перевести вповні реформу переходу всіх членів зі старого до нового роду обезпечення. Бо перехід усіх членів зі старого до нового роду обезпечення уможливить точну й певну калькуляцію щодо цього, які полекші можна буде признати.

Останній місяць у році приніс, крім дивиденд, ще одну, так би сказати, облекшуючу обставину для нашої організації. Про те, що американські асекураційні компанії порішили приступити до підвишки вкладок для нових членів, я вже згадував. Власне цей факт є в певній мірі облекшуючою обставиною в праці над організуванням нових членів до нашої організації, бо він повинен усунути такі нарікання, що, мовляв, У. Н. Союз має зависокі вкладки.

Отже, маючи цей факт на увазі, а далі, знаючи про те, що У. Н. Союз уділює тепер дивиденди, я вірю, що всі урядники і члени У. Н. Союза возьмуться тепер до праці з повною силою й енергією, тимбільше, що та їх праця буде відповідно винагороджена.

На тім закінчую свій звіт, та з нагоди отсього річного засідання головного уряду У. Н. Союза щиро дякую за співпрацю тим всім відділовим урядникам, членам, а зокрема відділовим секретарям, з якими мені, як рекордовому секретареви, приходиться найбільше бути в контакті. Без їх співпраці робота головної канцелярії не могла би бути виконана, а тому, якщо ми осягнули які успіхи в цьому році, то це в першій мірі їх заслуга.

Коли йде про співпрацю членів екзекутиви У. Н. Союза, то скажу, що вона під кожним оглядом була завжди щира та вповні відповідаюча тим вимогам, які ставиться до людей, що мають працювати для якоїсь одної спільної цілі. А та ціль — це У. Н. Союз.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО ФІНАНСОВОГО СЕКРЕТАРЯ-КАСІЄРА, Р. СЛОБОДЯНА.

Вп. головні урядники У. Н. Союза!

Фінансовий звіт організації, зложений з табель, є звичайно сухий і тяжкий. Тому я не буду переповідати кождої позиції, а обмежусь до загальних зіставлень, які є зладжені для асекураційних департаментів стейтів. В подробицях подасть рахункові зіставлення головна контрольна комісія, що заразом улекшує мій звіт.

Всі доходи виказує отся табеля:

ANNUAL STATEMENT OF UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, 1934.

	Mortuary Fund	Reserve Fund	Disability Fd	Nat'l Fund	Orphans Fund	Expense Fund	Totals
Balance from Previous Year	**$2,259,277.14**	**$436,487.98**	**$69,674.53**	**$2,975.65**	**$205,099.11**	**$167,161.60**	**$3,140,676.01**
Income from January 1, 1934 to December 31, 1934.							
Membership fees actually received				4,551.44			4,551.44
Assessments or premiums during first 12 months of membership of which all or an extra percentage is used for expense	170,101.94					125,226.89	295,328.83
All other assessments or premiums	102,434.25	4,552.95	18,206.06			34,518.25	159,711.51
Total received from members	272,536.19	4,552.95	18,206.06	4,551.44		159,745.14	459,591.78
Gross interest on mortgage loans	48,610.29	4,462.20	1,655.70		5,115.91		59,844.10
Gross interest on bonds $4,855.26	17,524.69	2,034.45	382.50		1,172.06		21,113.70
Gross interest on deposits in trust companies and banks	2,912.90	469.77	433.42		264.97		4,759.09
Gross rents from society's property, including $1,000 for society's occupancy of its own building	12,751.13	6,766.79			225.00	5,797.26	25,540.18
Sale of lodge supplies						600.93	600.93
Interest from loan on certificates	17,406.27		1.20				17,407.47
Orphans Fund					15,255.11		15,255.11
Gross profit on sale of Bonds	8,360.52	853.05			458.68		9,672.25
Total Income	**$ 380,101.99**	**$ 19,139.21**	**$20,678.88**	**$4,551.44**	**$ 22,491.73**	**$166,821.36**	**$ 613,784.61**
Amounts carried forward	**$2,639,379.13**	**$455,627.19**	**$90,353.41**	**$7,527.09**	**$227,590.84**	**$333,982.96**	**$3,754,460.62**

Табеля доходів виказує, що на нові роди обезпечення члени вплатили до фонду посмертного $170,101.94, а до фонду адміністраційного $125,226.89 — разом $295,328.83. До фонду посмертного старого роду $102,434.25, до фонду адміністраційного і конвенційного $34,518.25, до фонду резервового $ 4,552.95, до запомогового $18,206.06 — разом прийшло від членів $459,591.78. Майже пів міліона долярів зложили члени своїми вкладками. Коли зважити тяжкі часи і як тяжко приходиться збирати ці вкладки, то дійсно треба подивляти велику працю членів і місцевих урядників, які чи не найбільше трудяться цею справою. Не булоб цеї суми вкладок, якби У. Н. Союз не впровадив був нових систем асекураційного діла, нової, так би сказати, інвестиції нових грамот. Члени У. Н. Союза зрозуміли, що дешевими кличами далеко не зайдуть, як також старим возом далеко не зайдуть, і тому масово переписались на новий рід обезпечення, чим будують свою резерву і мають кращу інвестицію. Якби не було виміни грамот, то члени не моглиб визичити соток тисяч долярів з головної каси на плачення місячних вкладок.

Так, як тяжко приходиться збирати вкладки по відділах, так і багато праці є при впорядкуванню виказів і рахунків нових родів обезпечення. Колись давніще була одна система, один рід обезпечення, один виказ членів і рахунків. Тепер є шість ріжних кляс. Багато членів платять свої вкладки річно, чим щадять 6% на знижці своїх вкладок. Це також утруднює працю в головній канцелярії, бо нема відповідної машинової системи, яка відповідалаб модерним вимогам. Тому то треба багато вирозумілости між відділовими урядниками і головною канцелярією для справлення всіх помилок, які нераз мають місце в переписуванню рахунків або квітуванню членів, що платять свої вкладки згори. При тім треба зазначити, що багато відділів надсилають місячні вкладки чеками, на які часто нема покриття, і чек звертається з коштами протестів. Таких чеків за 1934 рік були сотки. Треба писати упімнення і справляти банкові зіставлення, що спричиняє багато шкоди, як моральної для доброго імени організації, так і матеріяльної через кошти протесту і висилки листів.

На отсім місці мушу також ствердити, що 10% усіх відділів не присилають своїх місячних рахунків та звітів так, як це приписує статут організації. Вже можна оправдати тих 70% відділів, які присилають рахунки і звіти останнього тижня в місяці, однак не можна оправдати тих, що присилають уже по скінченню місяця, коло третього до пятого дня наступного місяця. Багато з тих відділів суспендують членів, а тої суспензи не можна перевести і треба давати залеглі довги і переносити з місяця на місяць. Це спричиняє заколот, безпотрібне листування, а вкінці і суспензу цілого відділу. Були випадки, що чеки виписано 25 дня в місяці, однак до канцелярії вислано чомусь аж останнього дня в місяці. Такі опізнення присилання рахунків і звітів утруднюють працю в головній канцелярії над замкненням місяця та зладженням нових рахунків і виказів до висилки для відділів на біжучий місяць. Таксамо багато секретарів, маючи яку справу, висилають її разом з посилкою рахунків при кінці місяця і пишуть: давайте негайно відповідь. Тоді тяжко таку справу вирішити, бо треба справляти рахунки й робити банкові депозити, а щойно пізніше відповідати на порушені справи. Тому потрібним і корисним буде, щоб зі всіми справами звертатися безпроволочно, а не ждати до останнього дня в місяці, щоб вислати разом з рахунками. Це саме відноситься і до позичок на грамоти. Буває, що виповнений друк остається в руках уряду два або більше тижнів, а потім присилають його до головної канцелярії з домаганням, щоб дати позичку до трох днів, бо член не має чим платити вкладок. Всі такі справи треба викінчувати з вирозумінням, щоб усе можна як слід упорядкувати. Ці відділи, які присилають свої рахунки на час, домагаються щоб і головна канцелярія для них висилала викази та рахунки також на час. І таке домагання є цілком слушне. Та я спитаюся тепер: як може головна канцелярія вислати на час розмети, коли 70% відділів присилають свої розмети в останнім тижні, а 10% присилають по першім наступного місяця? Через те головна канцелярія може взятися до замкнення рахунків щойно другого або третього дня наступного місяця. А коли тепер додати, що через виміни грамот, через зміну фондів, через плачення вкладок піврічно або річно, через значну суспензу членів кождого місяця, а опісля через поновне приняття членів сама друкарня потребує до викінчення роботи з тими всіми змінами 8 днів часу, то тоді можемо зміркувати, чому нераз не можна вислати розметів на час. Та вина за такий стан річей не лежить у головній канцелярії, а в самих відділах. Бо коли всі відділи присилалиб свої розмети так, як приписує статут, а саме до 28 дня в місяці або найдалі до останнього дня в місяці, то я можу запевнити, що в такім випадку розмети виходилиб з головної канцелярії завжди на час.

Поза приходи від членів є приходи від інвестицій, а то: проценти від моргеджів $59,884.10, від бондів $25,859.72, з котрої то суми стягнено $4,746.02 як процент, заплачений на закуплених бондах, процент з банків $4,759.09 і процент від позичок нових родів $17,406.27. З чиншів від реальностей $19,742.92, від „Свободи" $5,797.26, заробок на бондах $9,672.25. Поза інвестиції був іще дохід з продажу ювилейних відзнак у сумі $600.93. До фонду сирітського перенесено $15,255.11. Разом дохід $613,784.61.

Процент від моргеджів не приніс такої суми, як можна було сподіватись, бо не всі заплатили свої проценти, а є кілька більших моргеджів, які сколектованим чиншом платять часть залеглого проценту, а другу часть на залеглі податки. Про ці справи буде дискусія на іншім місці і тому я тут не буду про це ширше розводитись. Інвестиції на бондах також не принесли сподіваних процентів, бо Форт Лі, Н. Дж., Калінсвуд, Н. Дж., Лингорст, Н. Дж., і Гай Пойнт, Н. К., не упорядкували своїх справ і стримались з плаченням процентів. Маямі, Флорида, бонди заплатили тільки одну частину свого проценту, однак уже в січні 1935 р. свої справи як слід упорядкували і зачинають платити проценти, як також процент від залеглих процентів. Зменшилися також проценти з банків, бо всі банки знизили процент від часових депозитів, а цілковито скасували проценти на чекових контах. Перебрані реальности тепер упорядковуємо і є надія, що організація могтиме дістати більше доходів на заплачення податків і біжучих видатків та останеться іще на процент від вложеного капіталу.

Більша рубрика це проценти від позичок, яких з кінцем грудня 1934 р. було на суму $343,684.50, а від яких отримано $17,406.27. Цеї суми члени не заплатили, а в 90% стягнено з позичок. При позичках є ріжні нарікання і тому треба над цею справою застановитись. Позички членам є іншою інвестицією як на моргеджах, бондах або банках. Можна натиснути на моргеджі, які мусять сплатити готівкою затягнену позичку, можна продати бонди і часто зі значним зарібком, як це було в 1934 р. Можна дістати всю готівку з банків і всі інвестиції знов інвестувати з відповідними зарібками. Не можна цього зробити з позичками членів. Раз дана позичка може остатись на членській грамоті аж до смерти члена. Нема можности такої позички стягнути, хочби організації була потрібна готівка. І тому більше поплатним є закуплення 4% бондів або хочби три і пів процентових бондів, ніж давати позички членам на 6%. Це знають найкраще всі асекураційні товариства і тому стараються відстрашувати своїх членів від позичок на членські поліси. До того треба додати, що з такими позичками є получена надзвичайно велика праця в самій канцелярії. Одна помічна сила не може виконати всеї праці при позичках.

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

З МУЗИКИ.

ДОСЯГНЕННЯ ПРОФ. КОШИЦЯ НА МУЗИЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

(Інтервю з проф. Кошицем).

В минулу неділю, дня 24-го березня, стрічаю проф. Олександра Кошиця на черговій пробі в Джерзи Сіти у приготуванні до концерту в честь Шевченка 7-го квітня в Тавн Гол у Ню Йорку. Після привитання запитую про успіх поїздки до Індіянаполіс.

Пішло ліпше, ніж я міг думати — каже Шановний Професор. Я не лише задоволений, але й здивований.

Щож таке сталося? — питаю дальше.

А цеж не виглядає на диво, що на музичній конференції, де було 2,000 знавців музики, як: композиторів, учителів, інспекторів і ріжних інших фахівців, що приїхали на „Північно-Центральну Конференцію Музичних Виховників" до Індіянаполіс від 17-го до 23-го березня, запрошено лише мене одинського зоміж отих соток ріжнородних чужинних груп, і то ще й у ролі ментора. Цеж не лише признання для мене самого, але ще більше для тієї народньої пісні, що ми й тут поширюємо на американському континенті.

Що правда, з попередньої розмови з вами, пане професоре, я не міг докладно зрозуміти, пощо то Вас тамтуди запросили. Поясніть, будь ласка.

Дуже радо, відповідає п. Кошиць. Тільки вважайте: Всі українські пісні, про котрі я вам попередно згадував, були предметом поважної дискусії на кількох комісіях конференції. Їх вибрано для зразку народних пісень, поширюваних тепер по американських школах. Кожна комісія мала своє спеціяльне завдання, як ось: одна інтересувалася методою навчання, друга музикою, третя хорами і т. п., бо вся конференція мала педаґоґічно-дидактичний характер, а разом з тим і мистецький. Мене запрошено до праці в комісії вокальної музики молодших і старших вищих шкіл і колеґій, що збиралася в готелі Клейпул. Там я мав показати правдивий український стиль пісні. До розпорядимости віддали мені хор консерваторії Джордана, а на демонстрацію призначено 6 точок, тобто такі пісні: „Розпяття", „Воскресення", „На вулиці скрипка грає", „Гей тай орав мужик" і пісню про Сагайдачного. Це була, так би мовити, ляфораторія для мене.

Приступивши до роботи, я завважав, що Американці співають ці пісні по свойому, а в деяких місцях завважав я навіть інший характер, крім цих пісень, що надаються до простого виконання. Через те треба було все чисто перемінити і в такому вигляді виставити перед ширшою публикою. Крім того треба було вивчити ще дві нові пісні, тобто: „Могила" і „Суд перед Пилатом" (кант), щоб показати методу науки. Завдяки цьому, що хор володіє цілковито нотами, лише в деяких місцях треба було зупинятись і проводити окремі голоси в малому темпі, щоб усі партії зрозуміли, зрештою всі читали наче́б яку книжку. А в хорі було 40 голосів. Моя лекція мала демонструвати мій власний спосіб вивчування хору, бо й інші показували свої способи. Після одного виходив другий дириґент і дириґував тусаму пісню тимсамим хором по свойому, щоб виснити ріжницю виконання і стилю.

Вся авдиторія була задоволена з моєї лекції і після неї ріжні виховники, інспектори і композитори приходили до мене та розпитували про Україну, про її пісню і загалом про все що їм потрібно було знати у звязку з народньою піснею. Що правда, вони й так уже мали поняття про українську пісню, бо п. Кроне, що свого часу перекладав українські пісні, коли я ладив їх до друку, роздав присутним мою статейку про українську пісню, зладжену мною спеціяльно на цю конференцію, а крім цього ще й із сцени додав до статейки пояснення.

— Позвольте, пане професоре, чи може маєте цю статейку? — питаю.

— Рад служити, — відказує чемненько Професор. Ось тут є один примірник.

Цікаво переглядаю і хочу дечого навчитися. Це є 6 сторін машинового письма: ціла лекція англійською мовою про Україну і її пісню, про характеристику української музики та про українських композиторів. Отже є 4 розділи, а кожний має ще свої підподіли. Коротесенько згадано про положення українських земель та українського народу, а в розділі про українську народню пісню згадано про дані обряду пісні, історичні, побутові, релігійні. При характеристиці пісні обговорено скалі (це дуже фаховий уступ), ритм, мельодії, а після вичислення головних давніх і живучих композиторів поданий зміст пісень, що їх Шановний Професор співав з хором консерваторії. Довше спинився над обговоренням кантів і релігійної страстної трильоґії, про яку музичні знавці висловлюються як про твір, що його перевищує хіба німецький Бах. Ця трильоґія знаходиться також у виданні Вітмарка разом з 25 іншими піснями, аранжованими Кошицем.

— Коли ж так приймають українську пісню Американці, то чому нема фахової критики в музичних журналах? — питаю проф. Кошиця.

— Тож то й клопіт з цим, пане редакторе, завважує Шановний Професор, що наша журналістика не подала до прилюдного відома голосів критики. Ось маєте хоч один такий. — І передав мені число „Мюзикал Сопервайзор Джернал" з жовтня 1933 р., де є прегарна статейка з нагоди появи збірки „Пісні України, аранжовані для хору Олександром Кошицем". Сказано в цій статейці: „Цей новий випуск, репрезентований сімома нумерами, притягає до себе увагу вже самим престіжем імени блискучого дириґента Українського Національного Хору. З другого боку внутрішня цінність аранжементів є настільки велика, що при зазнайомленні з цими піснями вони притягнулиб до себе прихильну увагу і тоді, колиб цілком не було відоме імя, або навіть і цілого імени не булоб.

„Тут нема ніяких екстраваґантних зусиль витягати з народньої пісні „ефекти". Навпаки, перед нами праця майстра-артиста, який гидиться перекручуванням або викривленням питомих рис пісні. Внаслідок цього підноситься природний чар пісні в той самий час, як їй додається нова сила й глибина: проста селяночка на наших очах виростає в „даму високого світу".

„Музикальна сила, краса, майже непомітні доторкнення, якими осягається цю трансформацію, є такі, що вони можливі тільки тому, хто сам має майже неймовірну силу творити вокальні ефекти..." Підписано: Вилл Ірґгарт, директор музики в Питсбурґ, Па.

— Та це лиш одна із пребагатьох критичних похвал у ріжних фахових журналах — кінчить проф. Кошиць і спішить до дальшої роботи.

С. Демидчук.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 22-го березня 1935 р. розпрощався з світом один з найкращих членів бр. св. Андрея, **Михайло Стирка**, довголітній член 66 від. У. Н. Союза в Ню Йорку.

Покійний був родом з міста Ярослава, Галичина Прожив 56 літ. До У. Н. Союза вступив у 1915 році. Була це людина дуже гарної вдачі. Покійний цінив поступ і любив усе, що українське. Не бракувало Його ніколи на ніякім народнім зібранню. І не жалів ніколи гроша на народні цілі.

Похорон Покійного відбувся в понеділок, дня 25-го березня, при участи членів братства св. Андрея і при поважному числі рідні й знайомих. Похоронено Його на цвинтарі св. Романа в Бронкс, Н. Й.

Спи, Дорогий Брате, спокійно! Я, нижче підписаний член З. Й. П.

Л. Фединяк, секр.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, член 282 від. У. Н. Союза, складаю щиру подяку головним урядникам нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $35, котра стала мені великою поміччю в моїй недузі.

Бажаю якнайкращого успіху У. Н. Союзови. Також щиро дякую місцевим урядникам за їх труд.

Григорій Федорук.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ОД ПОВІТРЯ, ГЛАДА, ОГНЯ, ВОЙНИ И ГРАМАТИКИ...

Начальник французького департаменту у вищій школі ім. Линкольна в Ню Йорку обіцяв у своїй недалекій радієвій промові постаратися позбавити студентів найбільшого тягару при науці мови: граматики.

Кождий, хто вчиться колинебудь якоїсь чужої мови, памятає добре ті муки, які він переходив, відміняючи якийсь іменник або дієслово. Недному ці відміни так обридли, що мови ніколи не навчився.

Директор департаменту чужих мов у згаданій школі хоче всю цю муку усунути. Він не думає заставляти своїх учеників кувати правила граматики.

КОТРЕ ПРАВИЛО КРАЩЕ?

Як бачимо, він держиться зовсім інших правил, як звичайно держимося ми, що думаємо, що без муки нема науки.

Між цими двома правилами є повна суперечність. Як наше правило добре, то правило цього вчителя зле. Як його добре, то наше зле. Розумна людина не може приняти рівночасно одного й другого правила. Вона мусить вибирати між одним і другим. Котреж правило добре?

Задалеко зайшлоб, щоби зараз давати на це відповідь. Одначе спитаймо себе: звідки ми взяли своє правило, а звідки взяв своє учитель? Він певно взяв з досвіду з тисячами студентів. А ми?

ЯК ВІН ЦЕ РОБИТЬ?

Він каже: не думайте, що я закину вчити студентів граматики. Ні, тільки я їх граматики так, що вони цього й не помічають.

Як він це робить?

Дуже просто: як студенти читають, вони звертають самі увагу на ріжні форми слів і питаються мене за пояснення. Я пояснюю, і так вони, зовсім не хотячи, навчаються граматичних правил.

ДОВГА РОБОТА.

Декому видалосяб, що це занадто довга робота. Деж можна ждати, поки прийде нагода, щоб студенти спиталися за всі правила мови, котрих їм треба? Чи не краще йти до цілн навпрацьки?

Та директор департаменту чужих мов видно думає, що й у мові, як і в ріжних інших справах, хто працює, той дома не ночує.

ЯКА ПРАВИЛЬНА ВИМОВА?

Тижневик „Литерері Дайджест" уже від давна держиться подібної методи, бо кождого тижня подає своїм читачам відповіди на преріжні мовні питання, які підняли читачі. Хтось, приміром, спитався не давно: як мається вимовляти слово "address"? Чи давати наголос на перший склад, чи на другий склад?

Редакція тижневика на основі словаря „Ню Стендард Дикшенері" каже, що це слово в ріжних сторонах англійського світа вимовляють ріжно. Багато людей нині вже навіть приймають обі вимови та вживають слова з наголосом на другім складі на означення почтової адреси, а слова з наголосом на першім складі на означення промови.

Але й цього ще тижневик не радить нікому обовязково держатися, бо, мовляв, яж будучина покаже, себто люди, які вживають англійської мови, своєю живою бесідою з часом рішать. Граматі тут при нічому.

Так каже тижневик, в котрому працюють сотні людей, про мову, котрою пишуть міліони ьправших людей. Що сказати про наших граматіїв, котрі так часто самі вважають себе компетентними рішати сюди або туди?

ПОЗИЧЕНІ СЛОВА.

Добрий знавець англійської мови, Г. Л. Менкен, вичисляє в недавній статті деякі слова, запозичені англійською мовою з німецької. Він каже, що ще за Вашингтона Американці перебрали з німецької мови слов „нудел", а не пізніше слово „саверкравт". Далі перечислює він преріжні слова, що відносяться до пива (лаґер, бак бір) та їжі (франкфуртер, лебервурст, прецел, гембергер). Хто нині не знає „кацен-мер кидс"? Навіть слово „бом" це скорочене німецке „бумлер".

Чи дуже собі Американці роблять викиди совісти, коли приймають ці чужі слова? Чи всі вони достроєні до звуків англійської мови?

ЯК ДБАЮТЬ НІМЦІ ЗА СВОЇХ РОБІТНИКІВ.

Теперішній німецький уряд держиться переважно на робітництві. Гітлер як одержав повну перемогу при останньому голосуванні, дав дозвіл провідникам робітничої організації, „Фронт Праці", створити при цій організації спеціяльну формацію під назвою „радість додає сили" і в той спосіб висловив свою подяку робітництву, що стало гуртом за його політику. Завданням тої формації є подбати за розривку для робітництва, яке важко працює, повезти його трохи по свіжім повітрі, дати йому змогу трохи відпочити, показати йому красу батьківщини, щоб у той спосіб спрацьований робітник набрав нової сили до дальшої праці. Одним словом: менше брошур, а більше руху. Попередні німецькі уряди дбали за робітництво агітаційними брошурами.

В 1934 році виправила ця формація в довшу подорож 2,168,132 робітників, з яких 277,000 були Берлінці, 195,000 Саксонці з індустріяльного ревіру, 56,000 пільних робітників з Мекленбурґу і т. д. Для переїзду тих відпустковців та прогульковців треба було 36,000 залізничих вагонів. Кошти подорожі були дійсно дуже низькі так, що всякий міг собі дозволити на видання тих грошей, навіть той, що мало заробляє. Крім того видали були ще розпорядок, що всі відпустки з праці мусять бути повністю платні. Підприємці погодились на це. Кромі поїздок ця формація займається ще й спортом. В 1934 році влаштовано для робітників 8,500 спортових курсів, в яких взяли участь коло 450,000 людей. За театр також подбано. Завдяки старанням цієї формації відбулися в 1934 році коло 67 тисяч ріжних імпрез, представлень, концертів і т. п., на які був вступ по знижених цінах, і всякий міг собі на це позволити.

На цей рік передбачують численні поїздки робітників великими кораблями по Атлянтійському океані, коли в минулому році такі подорожі відбувалися лише в напрямі Норвеґії. Передбачено поїздки для 4 міліонів робітників на протязі року.

„Фронт Праці" — це організація, яка заступила давніші марксистські професіональні спілки. В ньому нині зорганізованих коло 20 міліонів членів. Це є найбільша організація в світі. Давніші 169 німецьких професіональних спілок нараховували в цілому не більше як 5 міліонів членів. Заложенням її є не робітника використовувати, а навпаки, йому помагати та дбати за його добро. — (УП, Берлін).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УКРАЇНСЬКИЙ ДУХ.

Читаючи українську історію, вдумуючися в ту Голгофту, яку наш нарід перейшов на протязі довгих віків і яку ще далі переходить, вдаряє нас одно: є якась сила, що вдержала наш нарід. Є нею той український дух, який жив у умах і серцях наших прадідів і який жиє і тепер у новітніх борців за волю українського народу. І щастя, що цей дух жиє в українській масі. Бо інакше й сліду вже по нас не осталась би, бож були часи, де нас покинула вся шляхта, вся інтелігенція. Та з народніх низів вийшли згодом нові сили, нові борці, нові провідники, що задержали правдивого українського духа. І вони почали підносити народ та загрівати його до нової боротьби проти захланних сусідів, що завидним оком завжди гляділи і далі глядять на ту гарну й багату українську землю.

Та тепер прийшов момент, у якім нам треба добре призадуматися, що і як нам треба робити, щоб той розбуджений український дух набрав такої сили, щоб звільнив нас з неволі та приніс нам волю і державну незалежність. А щоб це сталося, треба нам піддатись одному проводови, такому, що йде отвертою і ясною дорогою до здійснення нашого соборницького національного ідеалу, що не веде торгу з ворогами нашими, що визнає гасло „Бог і Україна", який спирається на власні сили народу і вірить, що шляхом революційної підготовки можна звернути широкі народні маси згодом на шлях українсткої національної революції й здобути волю Україні. Це є програма тих, що гинуть на польських шибеницях чи від стрілів московської чрезвичайки. Оту програму ми повинні підпирати, якщо хочемо, щоби був між нами правдивий боєвий український дух. Не нарікаймо на нікого, а тільки берімся до праці й просвіти. Читаймо докладно, те, що пишеться в наших газетах, які виставляють таку визвольну програму. Не величаймо чужих провідників, на те, щоб тим доказувати, що в нас нема розумного й чесного проводу, бо це неправда. І в нас є добрі й чесні провідники. І в нас є геройські сини, що заєвідчили смертю свою любов до свого народу. І є в нас добрі наєсники, що підносять нарід. Є й інші, що ширять зневіру в свої сили, що є на услугах ворогів. Але який нарід не мав їх, коли боровся за волю?

І не розбиваймо своїх сил, розкладаючись на численні релігійні секти, бо релігійна боротьба ослаблює українського духа, висуває брата проти брата. Не терпім нічого й нікого, що ослаблює наш український дух, який змагає до боротьби за волю, до підйому революційного розмаху наших народніх мас, до бунту проти ворогів.

Г. Туркевич,
Сиракюз, Н. Й.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

М. П., Ню Йорк, Н. Й. — Вистарчилоб Вам написати, що дириґент у Трой був, та що Ви ним були і Ви підготовили хор Союза Українок і хор дитячий. Але коли Ви пишете про „інтриґантство" і „фарисейство" певної особи, та про те, що „чиеб ричало, а чиеб мовчало" — то це годі так передати в газеті.

КЛОПІТ.

У Вердені один чоловік обголив собі вуса. Його жінка вчинила йому бешкет. Чоловік постановив покінчити з життям. Скочив у ріку, та його вратували. Жінка приняла його знову, одначе під умовиною, що він знову запустить собі вуса.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINE RED RULE ARTICLES PRAISED.

Expose of conditions in the Russian Ukraine under Communist rule published by The Detroit Times was praised today by officers of the Club Trident, organization of Ukrainian-Americans in Detroit. A letter, signed by Stephen Dobryden, president, said:

"In behalf of members of the Club Trident, composed of youth of Ukrainian descent, commendation is hereby given The Detroit Times for the publication of these articles by Mr. Thomas Walker. The material was interesting and educational and is very deserving of praise. They spoke truthfully of the barbaric and inhuman treatment which the Communists are inflicting upon the Ukrainian people.

"The Ukrainian people of America have long known and have repeatedly endeavored to bring these deplorable conditions before the eyes of the American people but without great success. They are grateful to The Detroit Times for doing so."

"Detroit Times", March 17, 1935.

700 PAY TRIBUTE TO UKRAINIAN HERO.

More than 700 persons taxed the capacity of the Ukrainian National Home, 2253 W. 14th St., yesterday to honor the memory of Taras Shevchenko, considered the greatest poet of the Ukraine.

The program commemorating the 121st anniversary of the birth and the 74 anniversary of the death of the Cossack poet, painter and patriot was under the auspices of the United Ukrainian Organizations. Proceeds will be used to purchase a plaque of Shevchenko to be placed in the Ukrainian Cultural Garden.

Born a serf, his freedom was purchased by a group of Russian painters and writers. After joining a secret society which aimed to abolish serfdom, he was exiled to Siberia by Czar Nicholas I. Ten years later he was released through the influence of Count Leo Tolstoi.

Broken in health, he continued to work to arouse national consciousness in the hearts of Ukrainians and to aid in establishing popular education.

His life story was related in Ukrainian by John Petriwsky and in English by John Bilinsky. His poems were recited and those set to music were sung by the Ukrainian National A Capella Choir, directed by Leo Sorochensky. The children's choir of St. Vladimir's Ukrainian Orthodox Church also sang under the direction of John Zagwaysky.

Omer E. Malisky, president of the United Ukrainian Organizations, was chairman.

"Cleveland Plain Dealer", March 25, 1935.

FRIENDS OF UKRAINIAN MUSIC ACTIVE UNDER PRYDATKEVYTCH.

Roman V. Prydatkevytch is the organizer of the Friends of Ukrainian Music, a society which for a year has presented musical evenings in New York. The objectives of the group are defined: to furnish opportunities for the public presentation of music by Ukrainian composers; to add to the musicale life of New York and vicinity by bringing Ukrainian music to the attention of a wider public; to stress the variety of Ukrainian music by presenting folk-songs, art songs, orchestral music and chamber music as well as music for single instruments; to stimulate interest in the publication of music by Ukrainian composers; to give further incentives for new compositions; and to provide a scholarship fund for selected Ukrainian students who show promise and ability in musical composition.

The society presents eigth concerts yearly, the most recent occurring on February 20, when featured numbers included a string quartet by Z. Lysko and Suite for Children by O. Berndt. These musical evenings are held at the Studio Club, New York. The society consists of active members, individual sustaining members, organization members, patrons and honorary members.

"Musical Courier", March 23, 1935.

SOVIET STORIES PRAISED BY UKRAINIANS

The Detroit Times and associated Hearst newspapers today were congratulated by the Ukrainian Democratic Club of Wayne County for publication of articles exposing conditions in the Russian Ukraine under Soviet rule.

In a letter to William Randolph Hearst, John J. Bock, chairman of the club, said:

"We, the members of the Ukrainian Democratic Club of Wayne County, hereby wish to commend you for publishing the series of articles entitled 'Famine in the Ukraine.' We, who are Americans of Ukrainian descent, are especially grateful to you for exposing the ruthless tactics which the communistic rulers of Red Russia are now employing in exploiting the millions of downtrodden people living within the boundaries of the so called 'Red Paradise.'

"Though we have had news of the terrible famine devastating bith the people and the country through private sources and have held protest meetings to voice our feelings against the outrage perpetrated against our countrymen, we believe your papers have been the first to give a true and fair account of this famine to the American people. For your courageous gesture in this respect, your name, Mr. Hearst, will always be respectfully spoken by the lips of every Ukrainian man, woman and child."

(Detroit Times, March 20, 1935).

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Вшанування памяти Ольги Басарабової.

Заходом жіночого товариства імени Ольги Басарабової обходила наша громада дня 17-го березня річницю смерти нашої великої геройки-мучениці Ольги Басараб.

В укр. кат. церкві по Службі Божій відправлено панахиду при участи відділу Українського Червоного Хреста з Джерзи Ситі, місцевого тов. імени Ольги Басарабової і при великій участі громадянства. Церква була битком набита. Принагідну проповідь виголосив о. Захарко.

Пополудні відбувся в галі Українського Народнього Дому відчит.

Загальну увагу звернув на себе образ покійної Ольги, який виднів на переді, гарно прибраний цвітами і синьожовтими лентами. Свято відкрила п. К. Довгань, вказуючи на його значіння.

Повстанням з місць і хвилевою мовчанкою вшанували зібрані память геройки.

Відчит виголосила пані Софія Жуковська. Бесідниця змалювала перебіг життя та страшні муки, які прийшлося перенести покійній Ользі з рук польських катів.

Деклямували пані Гладун і панна Білик. Кінцеве слово виголосила пані Гладун, закінчуючи його завзивом до жінoцтва вступати в ряди жіночих організацій, а зокрема до Червоного Хреста, та безперервно працювати, щоб здобути волю Україні.

Громада пошанувала память геройки скромно, але достойно. На свято прибуло поважне число громадян. Прийшли ті, що мають у серці дійсну любов до України.

Може на думку декого свято це не було таке величаве, як це буває в інших місцевостях. Зате було воно щире. Збірка в церкві на панахиді, якою занявся комітет церковний, виносила $26.57. На галі зібрано $21.60, що разом виносить $48.17. Гроші вислано до Обєднання з призначенням по $12 на Рідну Школу, політичних вязнів, інвалідів і боєву акцію.

В церкві жертвували по $1: Зіньковська, Щомик, П. Хандога, Андрейчик, П. Борис, В. Зіньковський, М. Тарасевич; по 50 ц.: Жуковська, Куніч, Федорик, Вовчина, С. Панас, А. Басараб, В. Низовий, А. Зварич, І. Пукас, Л. Бачинський, К. Курило, М. Польовий, Бояновська, В. Федірко і Софія Мартинів.

На галі жертвували: Микола Гіль $1.25; по $1: А. Басараб, Е. Волошин, М. Трусевич, А. Рейтар, П. Кудрик, А. Бачинський, М. Кобилінський, А. Коблин, М. Білик; по 50 ц.: А. Кулич, О. Низова, М. Панас, М. Кібало і А. Зварич. Решта дрібними датками. По закінченню свята вписалось поважне число нових членець, що свідчить про популярність нашого молодого товариства.

Свято закінчено гимном „Ще не вмерла Україна".

Присутня.

КОМПОЗИТОР, ЩО ПРОМОЩУЄ СОБІ ДОРОГУ.

Жан Баптист Ліллі, творець національної французької опери та надворний композитор французького короля Людвика XIV., дуже вірив у свій талант. За його власними словами, він готов був убити того, хто сказав би, що його музика лиха.

Одну свою оперу, яка не сподобалася публиці, сказав на свій власний кошт виставити в себе дома. Люди багато говорили про це. Довідався про це король та сказав, що опера мусить бути добра, коли Ліллі вважає її доброю.

Двір і публика також небаром змінили свою думку й переконалися, що опера дійсно гарна. Ця опера то найліпший твір Ліллі, „Арміда".

Radio

АЛЕНТАВН, ПА.

На бажання управи радіової стації WCBA - WSAN в Алентавн, Па., дитячий хор української школи, співатиме з цеї радіової стації в суботу, дня 30. березня 1935 р., година 1:45 пополудні.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ОДИНИЦІ, ГУРТКИ І ТОВАРИСТВА

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН. (227)

„Через три місяці по вибуху Червоної Війни я була частину часу у Вільгельмсталю, кватирі червоної армії; решту часу я пережила серед англійських військ. Я заслугувала собі на титул доброї шпигунки, бо ані разу мене червоні не підозрівали за союз з Англією. Більшість із того, що наступило по цьому, вж вже знаєте з уст Тарзана.

„Це він повірив, що я шпигунка, коли він побачив мене в розмові з червоним штабом. Як він побачив мене перебрану за англійського офіцира в англійськім таборі, то чи можна дивуватися, що він набрав такого переконання, та що слідкував за мною? Перед моїми власними очима він задушив Керженова, мого старшину, котрий напав на його дім.

„Я пробувала — хай мені це Бог простить — убити того напів звіра, щоби спасти свій пашпорт, котрого мені було треба, та сховати перед ним, хто я така. Червоні кажуть, що це англійський лорд, але ніхто не може розвязати загадки, хто він такий та куди він обертається. І мені здається, що ми ніколи вже цього не розвяжемо, бо ми тут уже якби зловлені в западню й для нас ніякого виходу вже нема".

Скінчивши оповідання, дівчина на хвилю замовкла. Страшна ніч поволі минала, — третя ніч від часу, як розбився їх літак. Їжі, топлива, води вже майже не було. Червоний круг місяця освітлював майже пустий краєвид. Чоловіка й дівчину піддержувала тільки їх взаємна любов та свідомість наближаючоїся спільної смерти. Нагло вона діткнулася його руки й шепнула: „дивись!"